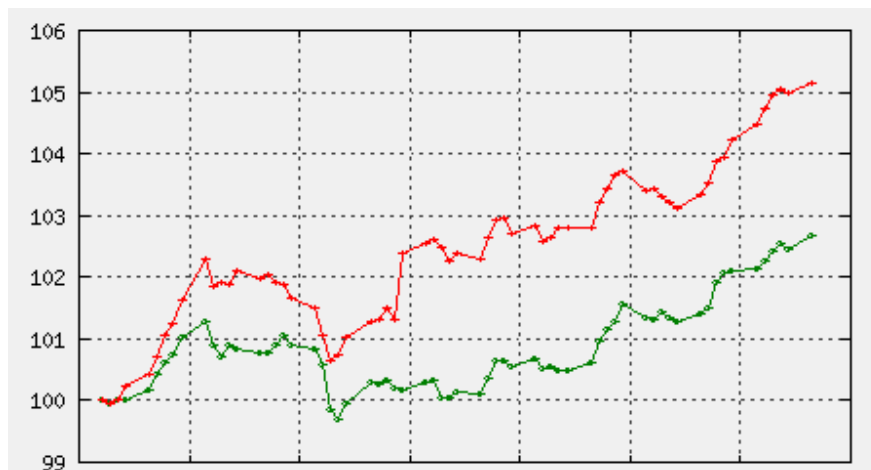


PRIMERJAVA NALOŽB V VZAJEMNE SKLADE



Avtor:

Monika Šohar, 4.letnik

Petra Marinkovič, 4.letnik

Mentor:

mag. Tatjana Dolinšek

KAZALO :

1 POVZETEK	1
2. UVOD.....	2
2.2 Namen, cilji in osnovne trditve.....	2
2.3 Hipoteze	2
2.4 Metode dela.....	3
3. ZGODOVINA VZAJEMNIH SKLADOV	4
3.1 Razvoj vzajemnih skladov v svetu.....	4
3.2 Razvoj vzajemnih skladov v Sloveniji.....	4
3.3 Vzajemni skladi v Sloveniji pred sprejetjem nove zakonodaje	6
3.4 Vzajemni skladi v Sloveniji po sprejemu nove zakonodaje	6
3.5 Prikaz ureditve vzajemnih skladov v Sloveniji.....	7
4. OPREDELITEV IN VRSTE VZAJEMNIH SKLADOV	9
4.1 Opredelitev vzajemnih skladov.....	9
4.2 Vrste vzajemnih skladov	10
4.3 Opis najpomembnejših vrst skladov	11
4.3.1 Skladi rasti	11
4.3.2 Skladi kapitalske presoje.....	11
4.3.3 Skladi prihodkov	11
4.3.4 Skladi rasti in prihodkov	11
4.3.5 Neobdavčeni skladi.....	11
4.3.6 Visoko donosni (junk bond) skladi	12
4.3.7 Mednarodni skladi	12
5. LASTNOSTI NALOŽB V VZAJEMNE SKLADE	13
5.1 Likvidnost	13
5.2 Varnost in donosnost.....	13
5.3 Dostopnost vsakomur.....	15
5.4 Preglednost poslovanja	15
5.5 Stroški vlaganja.....	15
5.6 Davčni vidik.....	16
5.7 Zasebnost	18
5.8 Pravna regulativa in nadzor	18
6. PRISTOP K VZAJEMNIH SKLADOM	20
7. PRAVILA UPRAVLJANJA VZAJEMNIH SKLADOV	21

8. PRIMERJAVA NALOŽB V VZAJEMNE SKLADE Z DRUGIMI OBLIKAMI NALOŽBE	22
8.1 Primerjava naložb v vzajemne sklade z bančno vezavo	23
8.2 Primerjava naložb v vzajemne sklade z neposrednim vlaganjem v vrednostne papirje	23
8.3 Primerjava naložb v vzajemne sklade z naložbami v nepremičnine.....	23
8.4 Primerjava naložb v vzajemne sklade z življenjskim zavarovanjem.....	24
8.5 Primerjava naložb v vzajemne sklade z naložbami v dodatno pokojninsko zavarovanje	24
8.6 Primerjava naložb v vzajemne sklade z bančno-zavarovalnimi produkti.....	25
9 INTERVJU	27
10 ANALIZA GIBANJA VREDNOSTI VEP TOČKE.....	29
11. ANALIZA ANKETE	36
12. ZAKLJUČEK.....	52
13. ZAHVALA.....	53
14. PRILOGE	54
15. VIRI IN LITERATURA	57

POVZETEK

Namen najine raziskovalne naloge je bil spoznati možnost vlaganja prihrankov v vzajemne sklade kot eno izmed alternativ, ki nam jih v zadnjem času ponujajo različne finančne ustanove.

Naloga se sestoji iz dveh delov. V teoretičnem delu sva se osredotočili na zgodovino vzajemnih skladov, njihovo opredelitev ter jih primerjali z drugimi finančnimi ustanovami. Poskušali sva tudi pojasniti ali so vzajemni skladi res tako varna in donosna naložba kot sva mislili. V raziskovalnem delu naloge pa sva z anketo poskušali raziskati na kakšen način ljudje v Sloveniji varčujejo in v katere naložbe najbolj zaupajo. Ugotovili sva, da še vedno precejšen del ljudi zaupa bančnim naložbam in vzajemnih skladov sploh ne pozna. Naredili pa sva tudi raziskavo s katero sva primerjali rast točk dveh vzajemnih skladov v obdobju treh mesecev.

Po končanem delu sva prišli do določenih ugotovitev, ki kažejo na to, da so vzajemni skladi naložba, ki lahko garantira določene donose in varnost le na dolgi rok, čeprav smo v Sloveniji trenutno priča nadpovprečnim donosom v kratkih rokih.

Naloga naju je prepričala, da bova verjetno svoje bodoče prihranke v večji meri namenile vlaganju v vzajemne sklade. Hkrati pa sva ugotovili, da bi tudi dijaki, ki večletno varčujejo za maturantske izlete, lahko to obliko varčevanje uporabili tudi zase. Donosnost je namreč bistveno večja kot pri vezanih vlogah na bankah.

Ugotavljava, da je slovenski finančni prostor zelo majhen, zato so spremembe, ki se dogajajo na trgu zelo opazne. Z vstopom v Evropsko unijo smo se vključili v širše finančne integracije. Naš trg kapitala se je še bolj povezal z drugimi in dogajajo se spremembe, ki se izražajo v dejanskem stanju trga kapitala.

1 UVOD

1.1 Opredelitev področja in opis problema

Denar ima vse pomembnejšo vlogo v našem življenju. Vsak dan moramo sprejemati odločitve glede denarja – koliko ga bomo zapravili, koliko privarčevali. Ravno pri varčevanju naletimo na problem; kam denar naložiti, da bo naložba čim bolj varna, likvidna in donosna. Odgovor na to vprašanje je lahko tudi vzajemni sklad.

V raziskovalni nalogi sva se osredotočili na predstavitev vzajemnih skladov, kot eno izmed novejših oblik varčevanja v Sloveniji. Varčevanje v vzajemnih skladih je v razvitem svetu že dolgo uveljavljen del finančne industrije. Področje vzajemnih skladov postaja v Sloveniji vse bolj zanimivo, saj so se zaposleni začeli zavedati, da je treba poiskati še druge vire za pokojnino, ker jim prva dva pokojninska stebra ne zadostujeta več.

Vzajemni skladi so v Sloveniji še vedno nekako tabu tema, kar je razvidno iz vrednosti premoženja, ki ga imajo varčevalci naloženega v vzajemnih skladih ter drugih finančnih oblikah. Še vedno pri nas močno prevladuje varčevanje v bančnih vlogah, ne glede na to, da se obrestne mere vseskozi znižujejo. Čeprav sploh v zadnjih nekaj letih sredstva v upravljanju družb za upravljanje, ki vodijo vzajemne sklade, strmo zvišujejo, se zaenkrat na tem področju s tujimi državami, tudi takšnimi s podobnimi elementi in pogoji, ne moremo primerjati.

1.2 Namen, cilji in osnovne trditve

Za predstavitev izbrane teme sva se odločili, ker je tema sedaj aktualna in je lahko pomemben vir informacij za posameznike, ki se še niso odločili kam naložiti svoje prihranke oziroma bi jih ta varčevalna alternativa v bodoče zanimala.

V prvem delu nameravamo na kratko predstaviti zgodovino razvoja in nastanek investicijskih skladov. Nato pa bova predstavili kaj vzajemni skladi sploh so in kako jih klasificiramo. Prikazali bova splošne lastnosti vzajemnih skladov- predvsem prednosti, ki jih investicijski skladi ponujajo vlagateljem (donosnost, tveganje, razpršenost naložb), prav tako nekatere slabosti, ki jih ti skladi imajo.

2 ZGODOVINA VZAJEMNIH SKLADOV

2.1 Razvoj vzajemnih skladov v svetu

Skladi in združevanja niso nov pojav v družbi. Ljudje so se tudi v zgodovini združevali, ker jih je bilo nečesa ali nekoga strah, zaradi varnosti, ali pa so v želji, da bi imeli več premoženja, združili svoje moči, sredstva, znanje in podobno.

Nekateri menijo, da so se prve oblike vzajemnih skladov pojavile že v pradavnini, ko so lovci združevali plen in kože in jih delili glede na sodelovanje v lovu. Vaške skupnosti so nadaljevanje združevanja kapitala z namenom porazdelitve nevarnosti in povečanja nujno potrebnih dobrin za preživetje. ~~so trgovci, obrtniki in meščani združevali svoja sredstva in financirali odprave, ki so osvajale nove celine. Te odprave so se domov vračale z dobrinami in po plačilu stroškov so si jih razdelili financerji. Investicija v tako odpravo je bila seveda precej tvegana.~~

Izbrisano: Znani primeri so, ko

Prva investicijska družba je bila ustanovljena okoli leta 1820 na Nizozemskem na pobudo takratnega kralja Wilhelma I. Sledijo investicijske družbe na Škotskem, prve ameriške tovrstne družbe so se pojavile konec 19. stoletja. Po koncu prve svetovne vojne pa se je investicijsko vlaganje zelo razmahnilo. Ideja o investicijskem vlaganju se je nato hitro širila po vsem takrat razvitem svetu. V evropskem prostoru je vila po investicijskem vlaganju v ospredju Francija, saj je z davčnimi olajšavami spodbujala državljane k tovrstnemu varčevanju. Nemško poslovanje se je vidno začelo razvijati v petdesetih letih prejšnjega stoletja in se je sredi sedemdesetih let močneje razširilo.

2.2 Razvoj vzajemnih skladov v Sloveniji

V slovenskem prostoru je bilo pred drugo svetovno vojno kar nekaj vrednostnih papirjev podjetij. Najbolj so bile cenjene delnice takratnih premogovniških podjetij. Pojavljali so se tudi investicijski skladi. To so bili skladi meščanskih pravic, ki so nastajali kot protiutež takratnemu nemškemu, češkemu, skratka tujemu kapitalu. Meščani, obrtniki so združevali svoj kapital z namenom, da bi konkurirali takratnemu tujemu kapitalu. Po družbenopolitičnih spremembah v devetdesetih letih smo spet dobili borzo, organiziran trg kapitala. S pojavom borze so bile dane nove možnosti za nastanek investicijskih družb.

Prvi pravi vzajemni sklad v Sloveniji se je imenoval Galileo in je pričel poslovati s 1.1.1992. Sklad, katerega ustanoviteljica je bila Kmečka družba, še posluje in je danes največji po obsegu vrednosti sredstev v vzajemnih skladih na območju Republike Slovenije. Konkurenco je dobil šele konec leta 1992, ko se mu je pridružil vzajemni sklad LMB Piramida pod upravljanjem LB Maksime. V letu 1993 so bili ustanovljeni trije

vzajemni skladi, leto dni kasneje pa kar osem. Tako je v Sloveniji do spremembe zakonodaje že obstajalo trinajst vzajemnih skladov.

V letu 1996 se je zgodila afera Dadas, ki je zamajala zaupanje slovenskih vlagateljev v kapitalski trg, in to se je zares povrnilo šele konec devetdesetih let. Med letoma 2001 in 2003 se je pripravljala novi Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (v nadaljevanju ZISDU-1), ki je slovenske predpise v veliki meri uskladal z evropskimi. Sredi 2003 sta nastala prva sklada po novi zakonodaji (MP-Global.SI in MP-Plus.SI) pa prvi vzajemni sklad iz preoblikovanega PID-a Primus. Sredi leta 2004 je na trg uspešno vstopila največja banka s svojo družbo NLB Skladi d.o.o., septembra pa prvi tuji ponudnik skladov, Raiffeisen Capital Management.

Danes lahko rečemo, da so slovenski vzajemni skladi previharili burne čase. Nekateri so preživeli vse od pionirskega obdobja, drugi so bili ustanovljeni kasneje, prihajalo je do združitve in prenosov skladov med družbami za upravljanje. V letu 2000 so upravljavci slovenskih skladov dobili možnost investiranja na tujih kapitalskih trgih, ki pa je večina upravljavcev še ni izkoristila. Skupna količina prihrankov, vloženi v sklade, je v primerjavi z bančnimi vlogami prebivalstva zaenkrat še zanemarljiva, vendar pa skladi nezadržno rastejo.

Enajst slovenskih družb za upravljanje vključuje osemnajst vzajemnih skladov. Po izračunih spletnega servisa ima okoli 15.000 varčevalcev v teh skladih v januarju 2002 vloženo skupno preko 14 milijard SIT. Povprečne donosnosti v petletnem obdobju najdonosnejših skladov se gibljejo okoli 20%.

Tabela 1: Stanje donosnosti vzajemnih skladov na dan 8.1.2002

Vzajemni sklad	Družba za upravljanje	Povprečna letna donosnost
Alfa	Probanka DZU	23,07%
Galileo	KD Investments	21,44%
Rastko	KD Investments	21,34%
SPD	KBM Infond	19,12%
Delniški	KBM Infond	19,04%

Rezultati dokazujejo, da so ti skladi več kot konkurenčni bančnim vlogam. Pojavljajo se tudi prvi mejni produkti, življenjska zavarovanja z naložbami v sklade, pri domačih in tujih zavarovalnicah.

Pionirsko obdobje prve desetletke je torej končano. Vzajemni sklad že danes ni več eksotika, v prihodnosti pa lahko pričakujemo, da bo postal povsem običajen način varčevanja tudi med Slovenci.

2.1 Vzajemni skladi v Sloveniji pred sprejemom nove zakonodaje

Po uveljavitvi ZISDU leta 1994 je bila za upravljanja skladov potrebna ustanovitev družbe za upravljanje in licence Agencije za trg vrednostnih papirjev, tako da so skladi prešli v okrilje DZU-jev. ZISDU-94 je praktično onemogočal nastop ponudnikov tujih skladov v Sloveniji, zato so bili vse odtlej varčevalcem (legalno) na voljo le slovenski skladi.

Vzajemne sklade so pred sprejetjem Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (ZISDU) upravljale borzni-posredniške hiše in borzni oddelki bank. Po 1.1.1995 so morali vsi vzajemni skladi preiti v upravljanje družb za upravljanje, ustanovljenih po Zakonu o investicijskih skladih in družbah za upravljanje. S to zahtevo ter ostalimi pogoji in obvezami, ki jih je prinesel Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje so mnoge borzne hiše opustile idejo o upravljanju vzajemnih skladov.

Cilji, ki jih je zakonodajalec postavil s sprejetjem tega zakona, so predvsem sledeči:

- Omogočiti nastanek in razvoj novih nebančnih finančnih ustanov z namenom vzpodbujanja in nadaljnega razvoja trga kapitala in vrednostnih papirjev in s tem zagotoviti uravnoteženje slovenskega finančnega sistema
- Omogočiti uporabo zasebnih prihrankov za gospodarski razvoj na način, ki bo z vidika rizika in donosa zanimiv tako za varčevalce kot podjetja
- Zagotoviti malim investitorjem potrebno strokovno pomoč pri uporabi prihrankov s ciljem povečanja donosa ob še sprejemljivi, po možnosti najmanjši stopnji tveganja
- Povečati zaupanje investitorjev v nove finančne ustanove z upoštevanjem zahtevnih evropskih standardov informiranja javnosti in zagotavljanja varnosti poslovanja skladov
- Zagotoviti potrebne instrumente nadzora, ki bodo onemogočili manipulacije ali nevestno poslovanje z zbranimi finančnimi sredstvi s strani oseb in institucij, ki bodo opravljale z njimi
- Oblikovati vzajemne sklade in investicijske družbe po zgledu držav EU na podlagi sprejetih smernic in priporočil ter doseči vključevanje v mednarodne trge kapitala

2.2 Vzajemni skladi v Sloveniji po sprejemu nove zakonodaje

Po 1.1.1995 so morali vsi vzajemni skladi preiti v upravljanje družb za upravljanje, ustanovljenih po Zakonu o investicijskih skladih in družbah za upravljanje. S to zahtevo ter ostalimi pogoji in obvezami, ki jih je prinesel Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje so mnoge borzne hiše opustile idejo o upravljanju vzajemnih skladov.

2.3 Prikaz ureditve vzajemnih skladov v Sloveniji

Z dnem 3. januar 2003 je v Sloveniji stopil v veljavo ZISDU-1, ki je temeljito nadgradil predhodno pravno ureditev. Struktura vzajemnih skladov v Sloveniji vključuje poleg vlagateljev družbo za upravljanje (v nadaljevanju DZU) in po novem tudi banko skrbnika. DZU je v primeru upravljanja vzajemnega sklada dolžna izpolnjevati obveznosti iz pravil upravljanja. Vlagatelj se ob podpisu pristopne izjave vzajemnega sklada zaveže, da je seznanjen s pravili upravljanja sklada, ki ga upravlja DZU. Poleg odprtih-vzajemnih lahko DZU upravlja tudi zaprte investicijske sklade, ki jih ZISDU-1 opredeljuje kot investicijske družbe in pooblaščne investicijske družbe. Z zaprtimi investicijskimi skladi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev oziroma na Ljubljanski borzi.

Zaradi približevanja Evropski Uniji se je morala spremeniti zakonodaja na področju vzajemnih skladov. Tako je bil novembra 2002 sprejet novi Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (ZISDU-1), ki je prišel v veljavo leta 2003. Novi zakon na področju vzajemnih skladov vnaša evropske norme ter odpravlja nekatere posebnosti naše dosedanje zakonodaje, povezane z lastninskim preoblikovanjem. ATVP je avgusta 2003 objavila še 40 podzakonskih aktov, ki predstavljajo dopolnilo k zakonu.

Zaradi spremembe zakonodaje morajo vzajemni skladi, ki niso usklajeni z novim ZISDU-1 nositi oznako »posebni«, ko pa bodo poslovanje, naložbe in prospekt usklajeni z določbami novega ZISDU-1 (najkasneje do začetka leta 2005), pa bo oznaka »posebni« iz imenovanja umaknjena.

Bistven premik pomeni tudi pripustitev tujcev na slovensko tržišče. To pomeni, da lahko ustanavljajo DZU-je v Sloveniji ali pa ponujajo svoje storitve v Sloveniji preko podružnice. Po vstopu v Evropsko unijo pa bodo lahko tamkajšnji upravljavci tržili sklade v Sloveniji tudi neposredno, torej, ne da bi bilo potrebno ustanoviti podružnico. Zaradi majhnosti tržišča pa kakega hudega navala mednarodnih upravljavcev skladov ni pričakovati.

Novi Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (ZISDU-1) s svojimi določili prinaša na slovenski kapitalski trg veliko sprememb. Strokovnjaki ne finančnem področju in upravljavci so si enotni, da so bile te spremembe nujne in da bodo pozitivno vplivale na razvoj investicijskih skladov ter s tem slovenskega kapitalskega trga. Poleg poenotenja zakona z evropskimi direktivami pa novi zakon prinaša predvsem večjo varnost in zaščito malih investitorjev z uvedbo skrbništva ter dodatnimi zahtevami do DZU. ZISDU-1 DZU odpravlja omejitve pri investiranju na tuje trge, s čimer je upravljavce, ob zahtevah po strokovnem upravljanju s tveganji, dopuščena možnost do iskanja priložnosti in donosov tudi izven slovenskih meja. S prilagoditvijo evropskim direktivam je dopuščena možnost prihoda konkurence tujih investicijskih družb, kar pomeni liberalizacijo in odpiranje slovenskega trga.

ZISDU-1 je v celoti sprejet v skladu z evropskimi smernicami razvoja investicijskih skladov, pri čemer upošteva določene posebnosti slovenskega kapitalskega trga. Čeprav

bo potrebno še precej časa, da se področje tudi dejansko prilagodi razmeram, zapisanim v zakonu, je zakonodajalec z novostmi omogočil nadaljnji razvoj trga investicijskih skladov in njegovo liberalizacijo ter vključevanje v integralni evropski trg.

Vlagatelji bodo imeli na voljo širšo paleto skladov, ki bodo med seboj bistveno bolj različni kot doslej. Novosti, ki jih prinaša novi zakon so tudi spremembe v smeri še večje varnosti za vlagatelje, vendar hkrati s povečanjem stroškov. Vstopne in upravljaljske provizije odslej niso več zakonsko omejene in so prepuščene konkurenci na trgu. Poleg tega je možno tudi za nekatere druge stroške (revizija, obveščanje vlagateljev, itd.) bremeniti premoženje sklada, kar bo posredno zniževalo donos. Koristna okoliščina pri tem pa je da morajo upravljavci natančno in na enoten način razkrivati celotne stroške sklada, s čimer je dosežena preglednost. Prej ali slej bodo tudi stroški postali pomemben dejavnik, ko se bodo potencialni vlagatelji odločali med različnimi skladi.

3 OPREDELITEV IN VRSTE VZAJEMNIH SKLADOV

3.1 Opredelevitev vzajemnih skladov

Vzajemni sklad je finančna oblika, ki omogoča združevanje manjšega kapitala v večjo celoto, ki jo v korist lastnikov profesionalno upravlja družba za upravljanje. Vzajemni sklad najlažje opišemo kot skupek premoženja vseh, tako pravnih in fizičnih oseb, ki so naložile svoj denar na račun vzajemnega sklada. Z zbranim denarjem se ne trgu kapitala kupujejo različni vrednostni papirji. Družba za upravljanje z razpršitvijo sredstev vzajemnega sklada v različne vrednostne papirje poveča varnost naložbe.

Vzajemni sklad je skup premoženja vseh vlagateljev, ki so vanj vložili svoj denar. Vnaprej je predpisana minimalna velikost sklada. Vlagatelji v vzajemne sklade za vložena sredstva prejmejo investicijske kupone, ki kažejo sorazmeren del premoženja vsakega vlagatelja v vzajemnem skladu. Stanje je evidentirano v premoženjskih enotah vrednosti vzajemnega sklada. Denar vlagatelja je v enakih deležih razpršen v vrednostne papirje, kot je razpršena celotna naložbena struktura vzajemnega sklada. Pomembno je tudi, da lahko vlagatelj v sklad kadarkoli vstopijo ali iz njega izstopijo.

Vzajemni skladi, kot finančne ustanove, zbirajo sredstva manjših vlagateljev. Vlagatelji vlagajo sredstva praviloma srednjeročno in dolgoročno in tako usmerjajo svoje manjše prihranke v vrednostne papirje, ki jih kot mali investitorji sicer ne bi mogli kupiti na trgu kapitala. Taka oblika varčevanja, predvsem kratkoročna, ni nadomestilo za hranilno knjižico oziroma hranilno vlogo v banki. Varčevanje v vzajemnih skladih namreč ne prinaša fiksnih donosov, obresti, kakor je to običajno pri hranilnih vlogah na bankah. Varčevanje v vzajemnih skladih ima mnogo prednosti v primerjavi z varčevanjem v bankah, zavarovalnicah, nepremičninah in individualnem trgovanju z vrednostnimi papirji.

Donosi pri naložbah v vzajemne sklade niso natančno vnaprej določeni, daj so odvisni od:

- ✚ dobičkov, ki so posledica tečajnih razlik, ki nastanejo pri trgovanju z vrednostnimi papirji,
- ✚ višine dividend od različnih delnic, ki so v portfelju sklada,
- ✚ višine obresti na različne obveznice oziroma vrednostne papirje, ki zagotavljajo fiksno obrestno mero.

Donosi vzajemnih skladov niso vnaprej določljivi, govorimo lahko le o predvidenih donosih. Kot merilo uspešnosti poslovanja vzajemnega sklada lahko vzamemo borzni indeks. Dobrim upravljavcem uspeva z dobički iz tečajnih razlik ustvariti tudi prek 80 odstotkov vseh donosov. Vsekakor pa je višina tega dobička v bolj tveganih skladih višja kot v skladih z bolj konzervativno naložbeno politiko.

Donosi so vsekakor zanimivi, ker imajo družbe za upravljanje nižje poslovne stroške kot banke in zavarovalnice. Tveganje je zaradi vlaganja v različne vrednostne papirje

zmanjšano na minimum. Tveganje v finančnem pomenu pomeni možnost nepričakovanih izgub, pa tudi možnost nepričakovanih dobičkov.

3.2 Vrste vzajemnih skladov

Podjetja, ki se ukvarjajo s finančnim posredništvom ponujajo celo vrsto različnih vzajemnih skladov. Posamezna tudi do 30 različnih skladov, tako, da se lahko investitorji odločijo res za tistega, ki ustreza njihovim preferencam

Glavna skrb portfeljskih managerjev, najetih s strani skladov je da spremljajo gospodarske trende in napovedi, ter v skladu s tem prilagodijo obseg posameznih delnic v portfelju sklada. Za stroške managerjev je namenjenih ponavadi manj kot odstotek celotnega premoženja sklada v posameznem letu.

Vzajemne sklade lahko delimo po različnih kriterijih:

✚ *glede na vstopno provizijo*

- Skladi z vstopno provizijo (load funds). Ti so promovirani s strani borznih hiš ali pooblaščenih zastopnikov, ki s tem služijo prodajno provizijo v višini med 3% in 8.5%. Investitorji, ki so pripravljene plačati to provizijo menijo, da bodo strokovnjaki uspeli veliko uspešneje naložiti njihovo premoženje.
- Skladi brez vstopne provizije (no-load funds). Za njih se odločajo investitorji, ki se čutijo sposobne, sami uspešno vlagati ali pa niso pripravljene plačati provizije.

✚ *glede na način vnovčenja naložb*

- Odprti skladi so pripravljene odkupiti delnice od svojih investitorjev, kadarkoli ti izrazijo željo za tem. Ponujajo torej visoko stopnjo likvidnosti svojim investitorjem.
- Zaprti skladi, ki pa niso pripravljene direktno odkupiti delnice svojih investitorjev, ampak se te lahko prodajo na borzi.

✚ *glede na vrsto vrednostnega papirja*

- delniški
- obvezniški
- mešani

V svetu pa obstaja še veliko ostalih vrst vzajemnih skladov. Opisali bomo le najpomembnejše med njimi:

- ✚ skladi rasti
- ✚ skladi kapitalske presoje
- ✚ skladi prihodkov
- ✚ skladi rasti in prihodkov
- ✚ skladi brez davkov
- ✚ skladi visokega donosa
- ✚ mednarodni skladi
- ✚ specializirani skladi

3.2.1 Skladi rasti

Namenjeni so investitorjem, ki si želijo visok donos ob zmernem tveganju. Tvorijo jih v glavnem delnice podjetij, ki še niso povsem dozorela in se za njih pričakuje nadpovprečna rast v prihodnosti.

3.2.2 Skladi kapitalske presoje

Znani so kot skladi agresivne rasti. Imajo torej potencial za visoko rast. Namenjeni so investitorjem, ki so pripravljeni sprejeti visoko tveganje in možnost izgube.

3.2.3 Skladi prihodkov

Namenjeni so investitorjem, ki so bolj zainteresirani za redne prihodke kot pa kapitalske dobičke. Sestavljeni so v glavnem iz obveznic, ki nudijo kuponska izplačila in varirajo v izpostavljenosti rizikom. Bolj izpostavljeni so seveda tisti, ki imajo daljše obdobje do dospelja.

3.2.4 Skladi rasti in prihodkov

Sestavljajo jih delnice, ki združujejo kombinacijo rasti in rednih prihodkov. Poudarek je lahko na rednih prihodkih, če gre za obveznice. V primeru, da gre za delnice pa je dan večji poudarek rasti.

3.2.5 Neobdavčeni skladi

Investitorji iz visokih davčnih razredov se že po tradiciji s pomočjo kupovanja mestnih obveznic izogibajo davkom. Ker so le te rizične je zaželen diverzificiran portfelj. Vzajemni skladi z mestnimi obveznicami dovoljujejo, da se tudi investitorji z malo kapitala izognejo plačilu davka ob majhni rizičnosti. Zaradi dolge dospelosti mestnih obveznic so neobdavčeni skladi ponavadi izpostavljeni visokemu obrestnemu tveganju.

3.2.6 Visoko donosni (junk bond) skladi

Namenjeni so investitorjem, ki želijo visoke donose in so pripravljene sprejeti visoko tveganje. Zmožnost podjetij, ki so izdala obveznice, da jih tudi odplačajo je pogojena z ekonomskim stanjem teh podjetij.

3.2.7 Mednarodni skladi

Ustanovljeni so bili zato, da omogočijo tuje investicije z zmanjšanjem visokih informacijskih in transakcijskih stroškov pri poslovanju s tujimi vrednostnimi papirji. Vendar pa je poleg njihovih cen poslovanje z njimi pogojeno tudi z deviznim tečajem valute v kateri so izraženi. Če se okrepi tečaj tuje valute napram ameriškemu dolarju, se vrednost tujih vrednostnih papirjev izraženih v dolarjih poveča (in obratno). Tako ameriški investitor profitira ne le zaradi večje cene vrednostnih papirjev, ampak tudi zaradi ojačane tuje valute (napram dolarju). Alternativa mednarodnim vzajemnim skladom so t.i. globalni vzajemni skladi. Oboji so vsebovali delnice več držav, da bi zmanjšali odvisnost portfelja od ekonomskih razmer posamezne države.

4 LASTNOSTI NALOŽB V VZAJEMNE SKLADE

4.1 Likvidnost

Dobra likvidnost naložbe je bistvenega pomena za vse investitorje, še posebno pa za male, ki lahko nepričakovano potrebujejo denar v razmeroma kratkem roku. V večino primerov ponujajo vzajemni skladi večjo likvidnost, kot pa jo imajo posamezne delnice ali zaprti investicijski skladi. Lastništvo vzajemnih skladov investitorju pomeni dokaj dobro likvidnost, saj lahko delnico vzajemnega sklada vsak dan proda (teoretično, v praksi postopek traja nekaj dni) po čisti vrednosti aktive (zmanjšani za morebitno izstopno provizijo). Dobro likviden je tudi vzajemni sklad kot finančna institucija, saj ima del svojih naložb v denarju in kratkoročnih finančnih naložbah.

Bistvena prednost vzajemnega sklada pred nekaterimi drugimi naložbami (vezane vloge, življenjsko zavarovanje, nepremičnine) je likvidnost. Kot vlagatelj lahko točke vzajemnega sklada kadarkoli prodate vzajemnemu skladu in jih tako hitro in brez zapletov spremenite v denar.

Denar v vzajemnem skladu torej ni vezan. Ni nobenih pogodb z določenimi roki vplačil in višino zneskov in torej nobenih pogodbenih kazni. Družba za urejanje vam mora denar nakazati na vaš račun najkasneje v petih delovnih dneh od prejema vašega pisnega zahtevka za izplačilo.

4.2 Varnost in donosnost

Za vlagatelja je vedno pomembno, kako varno je njegovo premoženje v skladu. Varnost vlagateljevega premoženja je zagotovljena z velikim številom različnih vrednostnih papirjev, ki so v vsakem posameznem skladu. Razpršenost naložb hkrati zagotavlja tudi manjši vpliv tržnega nihanja cen posameznih vrednostnih papirjev na vrednost točke sklada. Vsak vrednostni papir iz portfelja sklada namreč vpliva na vrednost sklada le sorazmerno s svojo zastopanostjo v skladu. Sklad lahko torej »propade« le, če »propadejo« vsi izdajatelji vrednostnih papirjev iz portfelja sklada. Varnost vlagateljev premoženja je zagotovljena tudi z možnostjo vpogleda v strukturo sklada, kar lahko vlagatelj opravi na sedežu družbe. S tem lahko dejansko vidi, kje dejansko je njegovo premoženje. Pri drugih oblikah varčevanja takih možnosti posameznik nima.

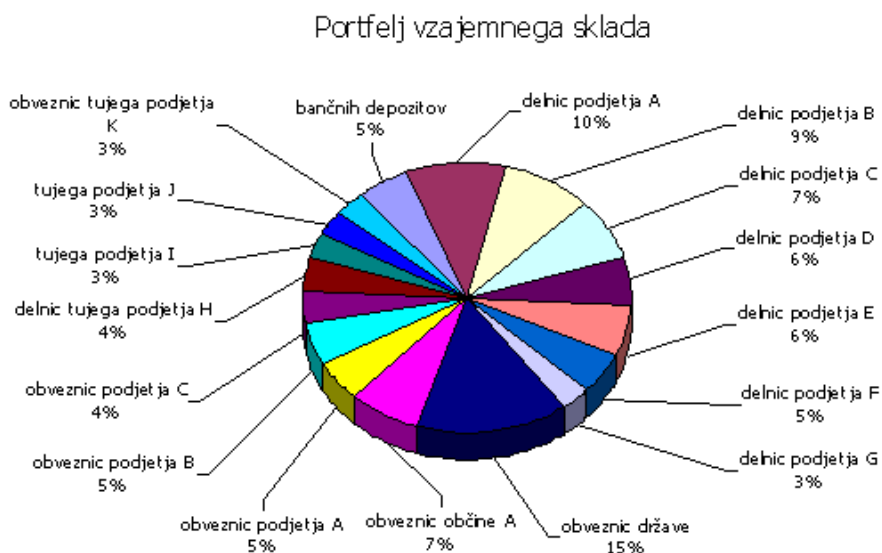
Na istem mestu ju omenjamo zato, ker sta medsebojno odvisna. Večja kot je varnost, nižji je donos in obratno. Ohlapno rečeno je donosnost pri skladu vzporednica obrestni meri pri bančnem varčevanju, torej merilo uspešnosti varčevanja.

Prvi element varnosti je razpršitev naložb. Vsa sredstva vzajemnega sklada so naložena v različne naložbe, ne v eno samo. Zato nihanje vrednosti posamezne naložbe vpliva na vrednost točke samo v tolikšni meri, kolikšen delež omenjena naložba predstavlja v portfelju vzajemnega sklada.

Vzajemni sklad, ki je grafično prikazan spodaj, sestavljajo naslednje naložbe:

5 % bančnih depozitov, 10 % delnic podjetja A, 9 % delnic podjetja B, 7 % delnic podjetja C, 6 % delnic podjetja D, 6 % delnic podjetja E, 5 % delnic podjetja F, 3 % delnic podjetja G, 15 % obveznic države, 7 % obveznic občine A, 5 % obveznic podjetja A, 5 % obveznic podjetja B, 4 % obveznic podjetja C, 4 % delnic tujega podjetja H, 3 % tujega podjetja I, 3 % tujega podjetja J, 3 % obveznic tujega podjetja K, kar skupaj predstavlja 100 % premoženja vzajemnega sklada.

Slika 1: Sestava vzajemnega sklada (razpršenost naložbe)



Večja kot je razpršitev v različne vrednostne papirje, večja je tudi varnost vaše naložbe. Nihanje vrednosti delnice podjetja A iz portfelja vzajemnega sklada, prikazanega v zgornjem primeru, vpliva samo na 10 % vrednosti sklada.

Strokovno upravljanje vzajemnega sklada povečuje varnost vašega premoženja. Družba za upravljanje s svojimi analitiki in upravitelji skrbno preučuje in nato izbira naložbe vzajemnega sklada.

Donosnost je dejavnik, ki ponavadi vpliva na odločitev o tem, v kateri sklad bo posameznik vložil svoja sredstva. Natančne prihodnje donose je nemogoče napovedati, jih je pa mogoče, glede na kazalce, ki vladajo v slovenskem in svetovnem gospodarstvu, glede na pretekle izkušnje in druge vplivne dejavnike, vsaj okvirno predvideti.

4.3 Dostopnost vsakomur

Varčevanje v vzajemnih skladih je dostopno vsakomur (pravne osebe, fizične osebe, tudi mladoletne osebe). Najmanjša vloga v slovenski posebni vzajemni sklad je prodajna vrednost samo ene točke, ki je običajno relativno nizka. Glede na to, da obstaja več različnih vzajemnih skladov, imajo tudi njihove točke različne vrednosti. Pri novih vzajemnih skladih je najmanjše možno vplačilo lahko posebej določeno. Pomembno je, da so vsi vlagatelji med seboj enakopravni ne glede na višino vplačanega zneska, saj je njihov donos neodvisen od višine vloge (za razliko od npr. vezanih vlog pri bankah, kjer večji zneski dosežajo boljše obresti). Zato je vzajemni sklad posebej primeren za obročno vplačevanje relativno nizkih zneskov.

Omeniti velja tudi dejstvo, da pri slovenskih posebnih vzajemnih skladih ves doseženi dobiček, ki ga družba za upravljanje s sredstvi sklada ustvari, po odbitju upravljalvske provizije ostane vlagateljem in je že vsebovan v rasti točke.

4.4 Preglednost poslovanja

Vrednosti točk vzajemnih skladov so dnevno objavljene v tečajnici, ki jo najdete v dnevnem časopisju z veliko naklado, na teletekstu, v revijah Kapital in Profit ter na spletnih straneh. Sporočila o vrednosti točk lahko pri nekaterih družbah za upravljanje prejimate tudi po elektronski pošti. V vsakem trenutku lahko izveste, koliko je vredno vaše premoženje. Število točk, ki jih imate v posameznem vzajemnem skladu enostavno pomnožite z vrednostjo točke vzajemnega sklada, v katerega ste naložili svoja sredstva.

4.5 Stroški vlaganja

Pristop k skladu je pri slovenskih skladih brezplačen, ravno tako ni nobenih stroškov "vodenja računa". Pri nekaterih tujih skladih pa ni tako.

Pri varčevanju v vzajemnih skladih obstajajo vstopna, izstopna in upravljalvska provizija. Vstopna in izstopna provizija sta izraženi v odstotku od zneska vplačila oziroma izplačila. Vsota vstopne in izstopne provizije pri obstoječih slovenskih posebnih vzajemnih skladih ne presega 3 % na vsak vplačani oz. izplačani znesek. Vstopna provizija je vezana na vrednost točke ob vstopu (vplačilu), izstopna provizija pa na vrednost točke na dan izstopa (prodaje oz. vnovčevanja točk). Za nove vzajemne sklade v skladu z ZISDU-1 vstopna provizija ni več zakonsko omejena, izstopna pa je omejena na 3%.

Družba za upravljanje si lahko (po starem ZISDU) izplača največ 2 % upravljalvske provizije od povprečne čiste letne vrednosti sredstev vzajemnega sklada, ki ga ima v upravljanju. Upravljalvska provizija je že vsebovana v vsakodnevno objavljeni vrednosti točke vzajemnega sklada. To pomeni, da je bila provizija že odšteta in torej gre že za "neto" vrednost. Vse višine provizij so vnaprej znane in javno dostopne v prospektu in pravilih upravljanja vzajemnega sklada (za razliko od npr. življenjskega zavarovanja, kjer stroški strankam niso znani).

Po odbitju stroškov, ki bremenijo sklad, so vlagatelji deležni celotnega preostalega dobička, doseženega s trgovanjem z vrednostnimi papirji (v nasprotju z individualnim upravljanjem portfelja pri borzni hiši, pri čemer si ta običajno vzame še dodaten delež doseženega dobička).

Razen omenjenih treh provizij drugih stroškov vlagatelj nima, če zanemarimo malenkostne stroške nakazil na banki (položnica ali trajnik), katerih višina je odvisna od določene banke in načina nakazovanja: preko telefonskega ali internetnega bančništva je običajno ceneje kot pri bančnem okencu.

4.6 Davčni vidik

Dne 16.12. 2003 je prejšnja Vlada RS sprejela spremembe nekaterih zakonov z davčnega področja. Za vlagatelje v vzajemne sklade je najpomembnejši novi Zakon o dohodnini, ki je bil dne 6.5. 2004 dokončno sprejet v parlamentu. Z reformo naj bi se povečalo obdavčenje obresti, življenjskih zavarovanj in vzajemnih skladov, skladno s ciljem, ki si ga je prejšnja vlada zadala ("zmanjšanje obremenitve dela in povečanje obremenitve kapitala"). Glavnina sprememb je začela veljati 1.1.2005. Za varčevalce v vzajemnih skladih je poglobljena sprememba ta, da dobiček v primeru prodaje po več kot treh letih odslej ne bo več v celoti neobdavčen.

Pri novi obdavčitvi vzajemnih skladov ni problem raven obdavčitve, temveč zapleten in težko razumljiv mehanizem obdavčitve, ki ne koristi nikomur.

Znano je, da bodo vsi prejemki vzajemnega sklada od leta 2002 obdavčeni. Zato so nekatere družbe za upravljanje, ki upravljajo z vzajemnimi skladi svojim vlagateljem omogočile, da pred novim letom prodajo svoje naložbe, nato pa jih spet kupijo, vendar ne brez provizije. Vlagatelji pa imajo vedno možnost, da svoje premoženje prenesejo iz enega sklada v drugega. Stroški pri tem so nižji, varčevalci pa na tak način investirajo pretekle dobičke in se izognejo obdavčitvi za nazaj.

Tabela 2: Razlike pred in po sprejetju obdavčitve vzajemnih skladov

Doslej (po ZDoh)	Odslej (po ZDoh-1)
Dobiček pri domačih skladih po treh letih neobdavčen	Dobiček pri kvalificiranih skladih delno obdavčen (različne sestavine na različne načine)
Dobiček pri tujih skladih v celoti neobdavčen	Dobiček pri nekvalificiranih skladih v celoti obdavčen
Revalorizacija nabavne cene upoštevana pri izračunu dobička	Prodajna vrednost zmanjšana za 2% normirane stroške provizij, revalorizacije nabavne cene ni
30% akontacija davka po dohodninski napovedi	25% akontacija davka že odtegnjena ob prodaji točk (dvigu denarja iz sklada)
Dokončna obdavčitev odvisna od zavezančevega dohodninskega razreda (v najslabšem slučaju torej kar 50%)	Enako kot doslej

Vir:

Novi dohodninski zakon spreminja tudi obdavčitev varčevalcev v vzajemnih skladih. Odslej ne bo več triletnega roka, po katerem je bil dobiček za fizične osebe v celoti neobdavčen. Dohodek iz vzajemnih skladov bo obdavčen pri dohodnini za koledarsko leto, v katerem je imetnik prodal točke v skladu.

Zakon deli vzajemne sklade na kvalificirane in nekvalificirane. Vsi slovenski vzajemni skladi bodo kvalificirani, od tujih pa le nekateri. Ta status lahko dobi le sklad iz države članice EU, ki je usklajen z evropsko direktivo in katerega upravljavec slovenski davkarji mesečno poroča o deležih štirih sestavin pri rasti točke sklada. Za kvalificirane sklade velja, da bo v davčno osnovo vključen le del dohodka, in sicer v odvisnosti od tega, kako je sklad dosegel rast točke, torej s katerimi prihodki in v kakšnih deležih.

Dobiček iz nekvalificiranih skladov bo štet v davčno osnovo v celoti, ne glede na obdobje posesti točk, kar je za vlagatelja seveda mnogo slabše. Pri dobičku ob prodaji točk revalorizacije nabavne cene ni več, bodo pa priznani normirani stroški provizij. Zato se bo za obračun davka upoštevala prodajna vrednost točk, zmanjšana za dva odstotka. Katere točke so prišle na vrsto za prodajo, se ugotavlja po metodi zaporednih cen (FIFO-first in first out). Za točke, kupljene pred 1. januarjem 2002, se za namen obdavčitve šteje, kot da so bile nabavljene 1. januarja 2002. Za razdelitev dobička na komponente pri kvalificiranih skladih se uporabljajo tabele z deleži sestavin (obresti, dividende, kapitalski dobički in drugo), ki jih družbe za upravljanje objavljajo vsak mesec. Poiskati je treba obdobje med mesecem nakupa in mesecem prodaje točk, upoštevati, ali je lastništvo v začetnem in končnem mesecu trajalo vsaj 15 dni, in nato v ustrezni vrstici tabele za posamezni sklad odčitati faktorje. S temi faktorji pomnožimo doseženi dobiček in dobimo komponente davčne osnove. Tej se prištejejo dividende, zmanjšane za 35 odstotkov. Obresti se vključijo v davčno osnovo v znesku, ki presega neobdavčeni delež, in to v prvih štirih letih le delno. Kapitalski dobički od naložb sklada se vključijo v davčno osnovo, če je od nakupa do prodaje točk sklada minilo manj kot tri leta, sicer pa ne. Drugi prihodki gredo v davčno osnovo v celoti. Po novem bo družba za upravljanje ob prodaji točk (če bo seveda dosežen dobiček) odtegnila akontacijo dohodnine v višini 25 odstotkov od davčne osnove iz vseh sestavin, razen obresti. Prvi izračuni kažejo, da je delež kapitalskih dobičkov relativno visok. Ta je bil v zadnjih treh letih med 35 in 50 odstotki pri obvezniških skladih, med 70 in 85 odstotki pri mešanih in med 85 in 90 odstotki pri delniških skladih. To pomeni, da je tolikšen del dobička prost davka po treh letih, in zato bodo ob prodaji točke, kupljene pred 1. januarjem 2002, le malo obdavčene. Novi predpisi bodo spremenili vedenje tako upravljavcev kot vlagateljev. Najbolj prizadete bodo velike dolgoročne vloge v obvezniških skladih; obresti se akumulirajo vsa leta in so v celoti obdavčene v letu prodaje točk, saj ni omogočen letni obračun obresti kot pri dolgoročnih bančnih vlogah. Zato bodo obvezniški skladi verjetno namesto reinvestiranja prešli na izplačevanje obresti, če bodo take zakonske določbe ostale. Premišljeno bo treba izbrati trenutek prodaje in morda celo razdeliti prodajo točk na več let. Pri izbiranju sklada bo treba biti pozoren še na neto donosnost z upoštevanjem davčne obremenitve, ki jo sklad prenaša na vlagatelje.

4.7 Zasebnost

Ena on manj prijetnih lastnosti investiranja v (nematerializirane) delnice v Sloveniji je, da lahko vsakdo pri Centralni klirinškodopotni družbi kupi delniško knjigo podjetja, iz katere je razvidno, koliko delnic tega podjetja ima v lasti posamezna oseba. Za marsikaterega lastnika delnic je to velika slabost trenutne slovenske ureditve. V nasprotju z zgoraj opisano situacijo, ki velja za lastništvo delnic, je pri vzajemnih skladih varovanje podatkov veliko boljše. Zato je treba poudariti, da investicijski kuponi za razliko od delnic niso vodeni pri klirinškodopotni družbi in se torej seznama imetnikov ne da kupiti.

Podatke o imetništvu investicijskih kuponov posameznega sklada ima samo družba, ki sklad upravlja in po novem še banka skrbnica. Te podatke morata po zakonu (109. člen ZISDU-1) skrbno varovati. Družba za upravljanje jih lahko razkrije samo na podlagi pisnega dovoljenja imetnika ali na pisno zahtevo sodišča oz. drugega pristojnega državnega organa v okviru njegovih pristojnosti ali pa na pisno zahtevo Agencije, Banke Slovenije oziroma drugega pristojnega nadzornega organa (111. člen). Pri tem je pomembno, da sme organ podatke uporabiti izključno za namen, zaradi katerega so bili podatki pridobljeni od družbe za upravljanje. To so praktično tako močne varovalke, kot veljajo za bančno tajnost. Ker tudi vsa vplačila in izplačila potekajo direktno med vlagateljem in banko, ki vodi transakcijski račun sklada, je za ohranitev zasebnosti dobro poskrbljeno, saj ni nikakršnega prenakazovanja denarja ali opravil z gotovino.

Z novim zakonom in v skladu z evropsko prakso je bila odpravljena tudi dosedanja omejitev, da ima posamezni vlagatelj lahko v lasti največ 5 % sklada. Zato je mogoče pričakovati, da bodo nekateri večji vlagatelji v prihodnje svoje naložbe premaknili v nove vzajemce.

V prospektih skladov je objavljeno le število vlagateljev v posameznem skladu, v letnih poročilih pa tudi delež fizičnih in pravnih oseb po številu in po vložnem znesku.

4.8 Pravna regulativa in nadzor

Področje vzajemnih skladov je v Sloveniji urejeno z Zakonom o investicijskih skladih in družbah za upravljanje. Nadzor nad poslovanjem vzajemnih skladov in družb za upravljanje izvaja državna institucija, imenovana Agencija za trg vrednostnih papirjev. Obvezne so tudi letne revizije vzajemnih skladov in družb a upravljanje s strani neodvisnih revizijskih družb. Njihova poročila mora družba za upravljanje dati v vpogled vsem vlagateljem, enako pa velja tudi za pravila upravljanja in prospekte skladov, ki vsebujejo "splošne pogoje poslovanja".

Pomembno je poudariti, da je premoženje vzajemnega sklada popolnoma ločeno od premoženja družbe za upravljanje (bančni računi, računi vrednostnih papirjev, materializirani vrednostni papirji). Družba za upravljanje s skladom samo upravlja. V primeru nepravilnosti pri opravljanju dejavnosti upravljanja skladov, se lahko družbi vzajemni sklad odvzame in prenese na novega upravljavca ali pa se sklad likvidira in izkupiček razdeli med vlagatelje.

Posebni vzajemni skladi imajo tudi odbor investitorjev, ki je kontrolno telo, ki ga izvolijo sami vlagatelji, in nadzoruje upravljanje sklada s strani družbe za upravljanje. Kdo so člani odbora investitorjev, lahko izveste iz prospekta posameznega sklada.

Po novem Zakonu o investicijskih skladih pa bo namesto odbora investitorjev delo družbe za upravljanje nadzoroval skrbnik.

Tudi nalaganje sredstev na različne kapitalske trge povečuje varnost vzajemnega sklada, ravno tako pa tudi razpršitev sredstev vzajemnega sklada v različne gospodarske panoge. Tako so bolj varni, a hkrati manj donosni tisti vzajemni skladi, ki investirajo svoja sredstva v vse gospodarske panoge in ne samo v posamezno gospodarsko panogo.

5 PRISTOP K VZAJEMNIM SKLADOM

Če želimo nastopati na trgu kapitala prek vzajemnega sklada, lahko to storimo zelo preprosto. Izpolnimo pristopno izjavo, se seznanimo s pravili o upravljanju in vplačamo sredstva na banki ali pošti. Lahko izkoristimo tudi kakšno drugo možnost: internet, trajnik, pooblastilo delodajalcu,... Ko je račun odprt, lahko v vzajemni sklad vlagamo kadar koli želimo oziroma kadar koli imamo možnost. Račun lahko po dvigih denarja iz sklada ostane prazen in nanj lahko kasneje spet vplačujemo. Pristop k skladu je brezplačen in ne pomeni nikakršne obveznosti za kakršno koli takojšnje plačilo. Zbrana sredstva potujejo po zakoniti poti plačilnega prometa in se nabirajo na predhodnem računu pri banki, s katero ima družba za upravljanje sklenjen ustrezen dogovor. Družba za upravljanje prek borznoposredniške hiše kupuje vrednostne papirje na trgu kapitala.

Vrednostni papirji se hranijo v klirinško-depotni družbi v dematerializirani obliki, vlagatelj pa za svoja vložena sredstva dobi investicijski kupon v vrednosti sorazmernega deleža, ki ga ima v skladu. Investicijski kuponi so lahko shranjeni tudi pri družbi za upravljanje, v tem primeru vlagatelj dobi izpisek stanja na svojem investicijskem računu.

Celotno poslovanje spremlja in nadzoruje Agencija za trg vrednostnih papirjev in ob nepravilnem poslovanju družbe za upravljanje lahko tudi odvzame dovoljenje za opravljanje posla.

Družba za upravljanje je o poslovanju dolžna obveščati Agencijo za trg vrednostnih papirjev, javnost pa prek medijev vlagatelja. Javnosti mora predložiti tudi revidiran izkaz o uspešnosti poslovanja vzajemnega sklada. Če želimo priti do investiranih sredstev, odprodamo točke ali enote premoženja. To storimo popolnoma preprosto, tako da izpolnimo zahtevek za izplačilo in počakamo na sredstva, ki pridejo na naš tekoči račun ali hranilno knjižico. Družba za upravljanje mora denar nakazati v petih delovnih dneh.

6 PRAVILA UPRAVLJANJA VZAJEMNIH SKLADOV

Pravila upravljanja so sestavni del pristopni izjave ob vstopu v vzajemni sklad. Usklajena morajo biti z zakonodajo, potrdi pa jih Agencija za trg vrednostnih papirjev. Pravila upravljanja definirajo ime vzajemnega sklada, družbo za upravljanje, poslovno banko, depoziterja,...

Premoženje vzajemnega sklada je razdeljeno na enake premoženjske enote vrednosti, rečemo jim tudi točke. Investitor dobi listino o sorazmernem deležu sredstev, vloženi v vzajemni sklad, to je investicijski kupon (neprenosljiv imenski vrednostni papir).

Pri nekaterih družbah je mogoče odpreti tudi investicijski račun, na katerega vlagamo sredstva pogosteje, na primer mesečno. Vstopno provizijo lahko plačujemo sproti. Trenutno to v Sloveniji še ni mogoče. V takem primeru je izpisek stanja hkrati potrdilo o vloženi sredstvih. Investicijski kupon lahko vlagatelj kadarkoli prevzame na sedežu družbe za upravljanje. Vlagatelj investira v vzajemni sklad po vnaprej neznani ceni, ker so točke glede na plačilni promet kupljene šele naslednji dan. Razlika je minimalna in pogosto zanemarljiva. Vrednost točke izračunava upravitelj na podlagi čiste vrednosti sredstev v skladu, deljene s številom točk, ki jih imajo vlagatelji. Upoštevajo se enotni dnevni tečaji tistega dne, doseženi na borzi.

Naložbena politika skladov je lahko usmerjena v bolj tvegane (delnice) ali v manj tvegane (obveznice) naložbe. Skladi lahko investirajo v okvirih države ali so internacionalni. Znani so tudi skladi, ki investirajo panožno. Družba za upravljanje je upravičena do provizije od vplačil in izplačil investicijskih kuponov. V Sloveniji je predpisana vstopna in izstopna provizija, ki je v skupnem znesku ne sme presegati 3 odstotkov od vrednosti sredstev vplačila in izplačila. V tujini so vstopne provizije tudi do 9 odstotkov. Provizije se razlikujejo tudi glede na višino vloženi sredstev vzajemnega sklada. Imetniki investicijskih kuponov in lastniki investicijskih računov lahko od družbe za upravljanje kadarkoli pisno zahtevajo izplačilo. Zahtevek za izplačilo se lahko poda tudi na sedežu družbe za upravljanje. Družba za upravljanje izplača vrednost investicijskega kupona ali računa po vrednosti, ki velja na dan izplačila, in sicer tako, da nakaže denar na tekoči ali transakcijski račun vlagatelja najpozneje v petih delovnih dneh. Če vlagatelj proda le del točk, se mu izda nov investicijski kupon oziroma potrdilo, iz katerega sta razvidna prodaja in preostanek točk. V primeru izgube investicijskega kupona družba za upravljanje po preklicu, objavljenem v Uradnem listu, izda kopijo investicijskega kupona. Pravila upravljanja predvidevajo tudi likvidacijo vzajemnega sklada. Do nje pride takrat, ko je sprejet sklep o likvidaciji vzajemnega sklada. Družba za upravljanje takrat unovči naložbe vzajemnega sklada. Iz likvidacijske mase si izplača pripadajočo upravljavsko provizijo, ostanek pa se razdeli vlagateljem v njihovem sorazmernem deležu. Običajno pa vzajemni sklad ne gre v likvidacijo, ampak se zamenja družba za upravljanje. Nova družba prevzame posle stare in jih uskladi s svojim načinom in strategijo upravljanja. Če se vlagatelji ne strinjajo z novim upravljavcem kapitala, lahko kadarkoli izstopijo iz vzajemnega sklada.

7 PRIMERJAVA NALOŽB V VZAJEMNE SKLADE Z DRUGIMI OBLIKAMI NALOŽBAM

V tem poglavju bova primerjali naložbo v vzajemne sklade z ostalimi oblikami naložb. V spodnji tabeli sva prikazali naslednje možnosti finančnih naložb:

- naložbo v vzajemne sklade
- naložbo direktno v vrednostne papirje
- naložbo v nepremičnine
- rentno varčevanje pri banki
- prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje ter
- klasično življenjsko zavarovanje.

Te oblike finančnih naložb sva primerjali po šestih kriterijih: likvidnost, stroški, donosnost, davčna obremenitev ter preglednost.

V nadaljevanju pa je vsaka naložba še podrobneje predstavljena z vidika prednosti in slabosti za investitorja.

Tabela 3: Primerjava vzajemnih skladov z drugimi naložbami

kriterij	Vzajemni sklad	portfelj vrednostnih papirjev v upravljanju	naložbeno življenjsko zavarovanje	naložba v nepremičnino za oddajanje v najem	rentno varčevanje v banki	prostovoljno dodatno pokojninsko varčevanje	klasično življenjsko zavarovanje
Likvidnost	dobra	dobra	zmerna (možnost predujma)	slaba	slaba	slaba	slaba
Stroški	zmerni	zmerni	zmerni do visoki (skriti režijski stroški)	zmerni do visoki (investicijsko vzdrževanje)	brez stroškov	zmerni	visoki
Zajamčena donosnost	ne	ne	da, pri nekaterih oblikah	ne	da, vendar je obrestna mera spremenljiva	da	da
Davčna obremenitev	Zmerna	visoka	zmerna oz. visoka, če je zavarovalna doba krajša od 10 let	zmerna	zmerna	nizka	zmerna oz. visoka, če je zavarovalna doba krajša od 10 let
Preglednost naložbe	dobra	dobra	zmerna	zmerna	zmerna	zmerna	slaba
Pričakovana donosnost	Zmerna, visoka	zmerna, visoka	nizka, zmerna, visoka	zmerna do visoka	zmerna	zmerna	nizka do zmerna

7.1 Primerjava naložb v vzajemne sklade z bančno vezavo

Prednosti bančne vezave:

- jamstvo države za vloge fizičnih oseb do zneska 5,1 milijona SIT
- široka mreža poslovalnic
- vnaprej znane obresti (pri kratkoročnih vezavah)
- ohranitev realne vrednosti

Slabosti bančne vezave:

- nelikvidnost (ne morete do svojega denarja pred potekom vezave)
- nizke obresti pri kratkoročnih vezavah
- spremenljiva obrestna mera dolgoročnih varčevanj (lahko bo v teku varčevalne dobe precej nižja, kot je bila ob podpisu vezave, pa kljub temu ne morete brez posledic prekiniti vezave)

7.2 Primerjava naložb v vzajemne sklade z neposrednim vlaganjem v vrednostne papirje

Neposredno vlaganje v vrednostne papirje poteka s posredovanjem borzno-posredniške hiše. Naročila za transakcije lahko daje sam vlagatelj, lahko pa sredstva tudi prepusti v upravljanje sami borzni hiši.

Prednosti neposrednega vlaganja v vrednostne papirje:

- možnost večjih dobičkov
- svoboda pri sestavi portfelja

Slabosti neposrednega vlaganja v vrednostne papirje:

- možnost večjih izgub (zaradi manjše razpršenosti, saj je v individualnem portfelju praktično nemogoče zagotoviti takšno razpršenost kot v skladu),
- davek (ker se transakcije izvajajo na račun vlagatelja, je vsaka prodaja pred iztekom treh let obdavčljiva, kar za sklad ne velja)
- potreben je večji znesek kot za vplačilo v sklad
- v primeru nujne potrebe po denarju lahko pride do prodaje papirjev v neugodnem trenutku (z izgubo)

7.3 Primerjava naložb v vzajemne sklade z naložbami v nepremičnine

Prednosti naložbe v nepremičnino (npr. stanovanje za oddajanje v najem):

- vrednost ni odvisna od gibanj na trgu vrednostnih papirjev
- vrednost lahko močno zraste (npr. zaradi izgradnje nove avtoceste v bližini),

- stranski učinki naložbe (npr. reševanje stanovanjskega problema za potomce)
- sprotni dohodek (najemnina) in možnost kapitalnega dobička ob prodaji

Slabosti naložbe v nepremičnino:

- nelikvidnost (denar je "vezan", ne moremo ga unovčevati po kosih)
- vrednost lahko močno pade (npr. zaradi izgradnje ekološko spornega objekta v bližini),
- potrebno stalno investicijsko vzdrževanje za ohranjanje vrednosti
- povzroča stroške tudi, če sploh ni v uporabi
- tveganje pri izbiri najemnikov (neplačniki...)

7.4 Primerjava naložb v vzajemne sklade z življenjskim zavarovanjem

Potrebno je upoštevati, da sta zavarovanje in varčevanje dve povsem različni naložbi z različnimi nameni. Zato jih ni mogoče neposredno primerjati.

Prednosti življenjskega zavarovanja:

- zjamčena zavarovalna vsota za primer smrti ves čas trajanja zavarovanja (že po plačilu prve premije)
- možnost zastave police (npr. za zavarovanje posojila pri banki)
- možnost predujma (delnega dviga sredstev v primeru, da denar nujno potrebujete)

Slabosti življenjskega zavarovanja:

- zavezujoča pogodba (obvezno redno plačevanje fiksnega, vnaprej določenega zneska) in visoki penali v primeru prekinitve
- možnost zakonskih sprememb na slabše v času do izteka zavarovalne dobe (npr. obdavčitev zavarovalne vsote)
- nepreglednost (ni sprotnega vpogleda v vrednost sredstev na zavarovančevi polici; zavarovanec ne ve, kolikšen del njegovega nakazila se vloži v varčevanje)
- višji stroški (vstopni stroški, vračunani režijski stroški zavarovalnice)

7.5 Primerjava naložb v vzajemne sklade z naložbami v dodatno pokojninsko zavarovanje

Prednosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja:

- običajno del sredstev prispeva poleg zavarovanca tudi delodajalec
- odložena davčna obveznost na čas po začetku prejemanja pokojnine
- zjamčena najnižja donosnost (donosnost na neto premijo ne more biti nižja od zjamčene)
- nižja upravljavska provizija

Slabosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja:

- zavarovanec do svojih sredstev ne more zelo dolgo časa, še posebej do tistega dela, ki ga je vplačal delodajalec
- predvidena je skromna donosnost zaradi predpisane strukture portfelja, ki na prvo mesto postavlja varnost
- ker je doba do začetka prejemanja rente zelo dolga, obstaja verjetnost zakonskih sprememb v tem času (npr. davčnih) na slabše (to se je, na primer, zgodilo pri rentah iz Prvega pokojninskega sklada PPS, za katere je bilo obljubljen, da ne bodo obdavčene, pa je potem država na to obljubo pozabila)
- višja vstopna provizija

7.6 Primerjava naložb v vzajemne sklade z bančno-zavarovalnimi produkti

V letu 2003 je na trg vstopila zavarovalnica NLB Vita z različnimi produkti življenjskega zavarovanja (z vključeno varčevalno komponento), letos ji je s podobnimi produkti sledila naveza SKB - zavarovalnica Generali. Potrebno je upoštevati, da sta zavarovanje in varčevanje različni stvari. Zato jih ni mogoče neposredno primerjati, saj vas v vsakem primeru 'zavarovalni del' produkta nekaj stane.

Prednosti bančno-zavarovalniških produktov:

- nižji stroški kot pri običajnih življenjskih zavarovanjih, saj so namenjeni za distribucijo izključno ali pretežno preko bančnih okenc, kjer naj bi bili akvizicijski stroški nižji
- nekateri bančno-zavarovalniški produkti so manj omejujoči in bolj fleksibilni kot klasična življenjska zavarovanja z obveznim periodičnim plačilom premije
- možen odkup kadarkoli, vendar pa včasih le v celoti in ponavadi ni možen delni odkup

Slabosti bančno-zavarovalniških produktov:

- v primeru prekinitve zavarovanja prej kot v 10 letih, se zaračuna 6,5% davek od zavarovalnih poslov
- nizke zavarovalne vsote (pravzaprav je pri produktu, kjer je v primeru škodnega dogodka predvidena zavarovalnina le v znesku neto vplačanih premij, težko sploh trditi, da gre za zavarovanje)
- nepreglednost (ni sprotnega vpogleda v vrednost sredstev na zavarovančevi polici)

EMPIRIČNI DEL NALOGE

8 ANALIZA GIBANJA VREDNOSTI VEP TOČKE

Tukaj dodajta tisto besedilo, za katerega smo se dogovorili:

- da sta v začetku novembra kupili po eno točko za vsak sklad**
- in sta opazovali, kaj se s bo dogajalo s tema točkama**

- koliko sta zaslužili (v znesku in %)**

- kdaj bi se najbolj splačalo prodati ti dve točki**

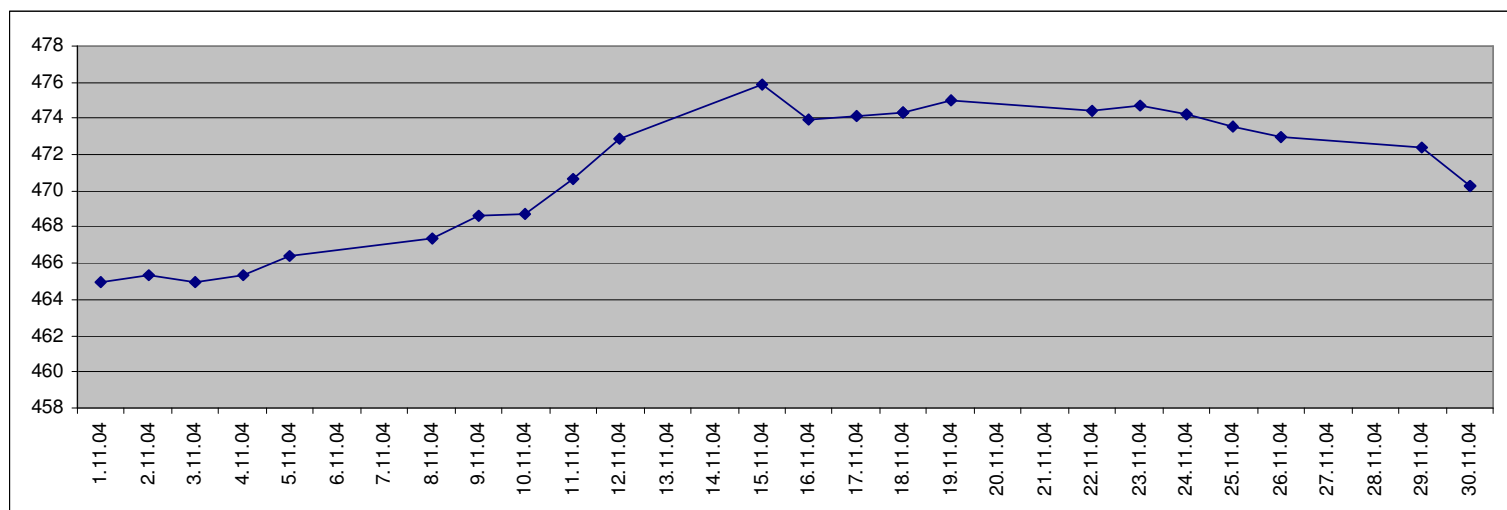
- kdaj bi se najmanj splačalo prodati ti dve točki**

- pa še kaj se sami spomnita.**

Tabela 4: Tečajnice vzajemnih skladov Delniški in Alfa za mesec november 2004

	2.11.04	3.11.04	4.11.04	5.11.04	8.11.04	9.11.04	10.11.04	11.11.04	12.11.04	15.11.04	16.11.04
Delniški	464,92	464,95	485,33	466,45	467,33	468,6	468,7	470,65	472,89	475,92	473,97
Alfa	11740,00	11203,07	11204,10	11205,13	11205,44	11220,96	11251,65	11253,30	11257,45	11317,05	11347,55
	17.11.04	18.11.04	19.11.04	22.11.04	23.11.04	24.11.04	25.11.04	26.11.04	29.11.04	30.11.04	/
Delniški	474,16	474,33	475,04	474,44	474,75	474,21	473,55	472,99	472,35	470,29	/
Alfa	11304,71	11281,35	11290,12	11298,34	11289,75	11268,87	11304,76	11304,50	11297,47	11266,92	

Graf 1: Grafični prikaz gibanja VEP točke vzajemnega sklada Delniški v mesecu novembru 2004



Graf 2: Grafični prikaz gibanja VEP točke vzajemnega sklada Alfa v mesecu novembru 2004

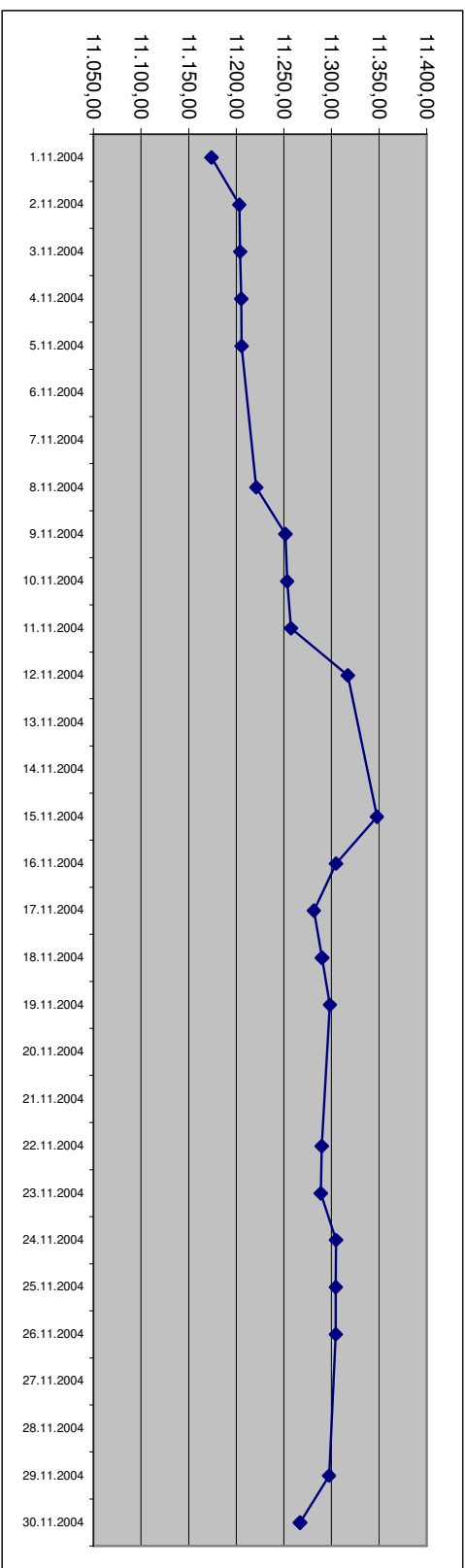
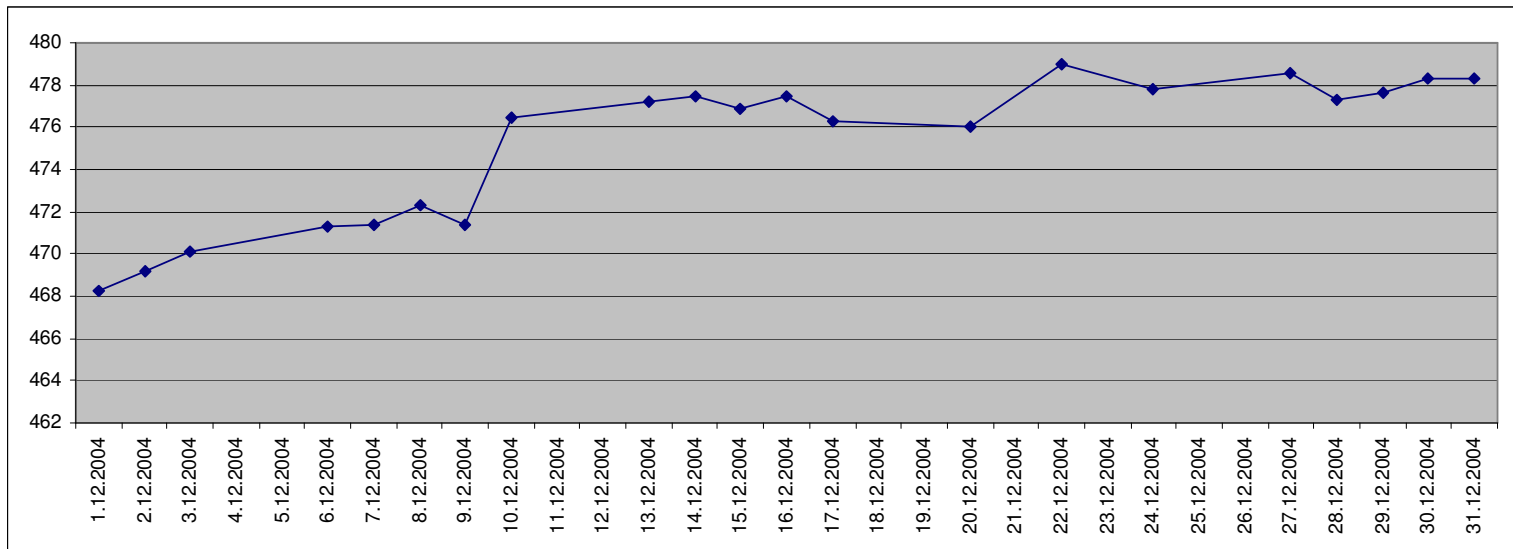


Tabela 5: Tečajnice vzajemnih skladov Delniški in Alfa za mesec december 2004

	1.12.04	2.12.04	3.12.04	6.12.04	7.12.04	8.12.04	9.12.04	10.12.04	13.12.04	14.12.04	15.12.04	16.12.04
Delniški	468,26	469,16	470,14	417,31	471,35	472,29	471,35	476,46	477,19	477,46	476,88	477,5
Alfa	11187,06	11195,12	11197,82	11236,74	11232,61	11240,17	11226,70	11222,17	11237,12	11240,91	11209,90	11200,20
	17.12.04	20.12.04	21.12.04	22.12.04	23.12.04	24.12.04	27.12.04	28.12.04	29.12.04	30.12.04	31.12.04	/
Delniški	476,3	476,01	477,65	478,97	479,07	477,82	478,54	477,26	477,63	478,27	478,3	/
Alfa	11210,83	11216,92	11242,19	11277,17	11275,82	11266,04	11278,62	11262,73	11264,09	11256,82	11259,11	/

Graf 3: Grafični prikaz gibanja VEP točke vzajemnega sklada Delniški v mesecu decembru 2004



Graf 4: Grafični prikaz gibanja VEP točke vzajemnega sklada Alfa v mesecu decembru 2004

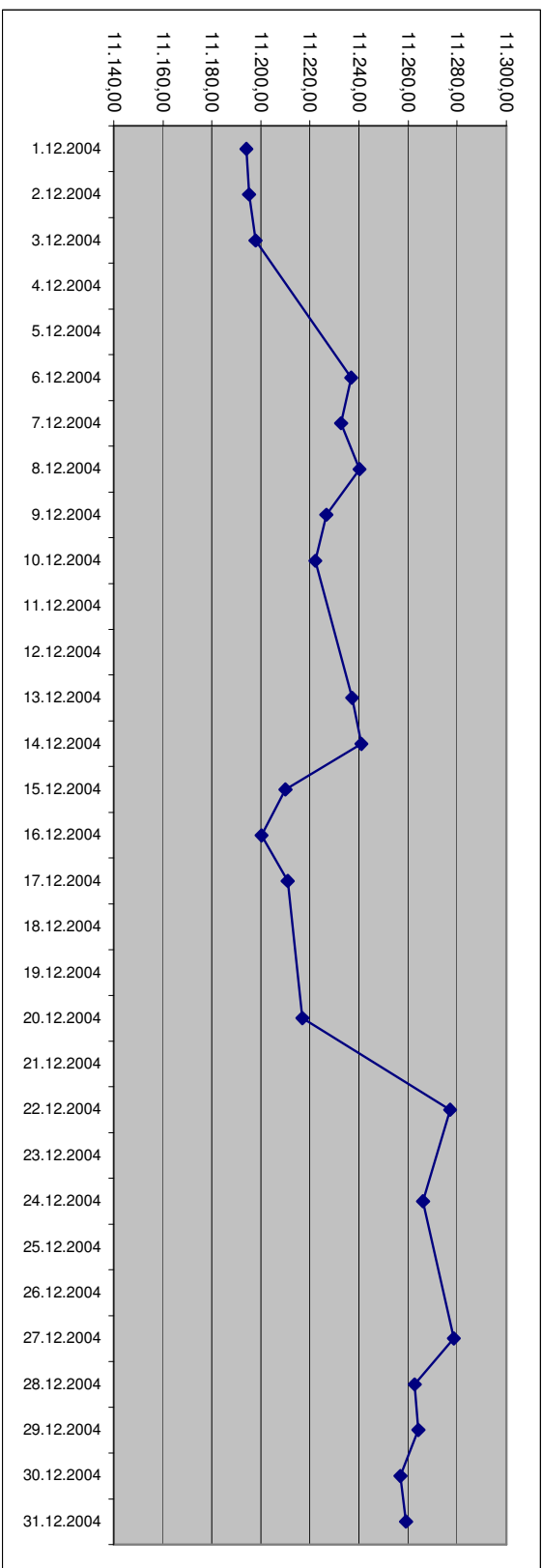
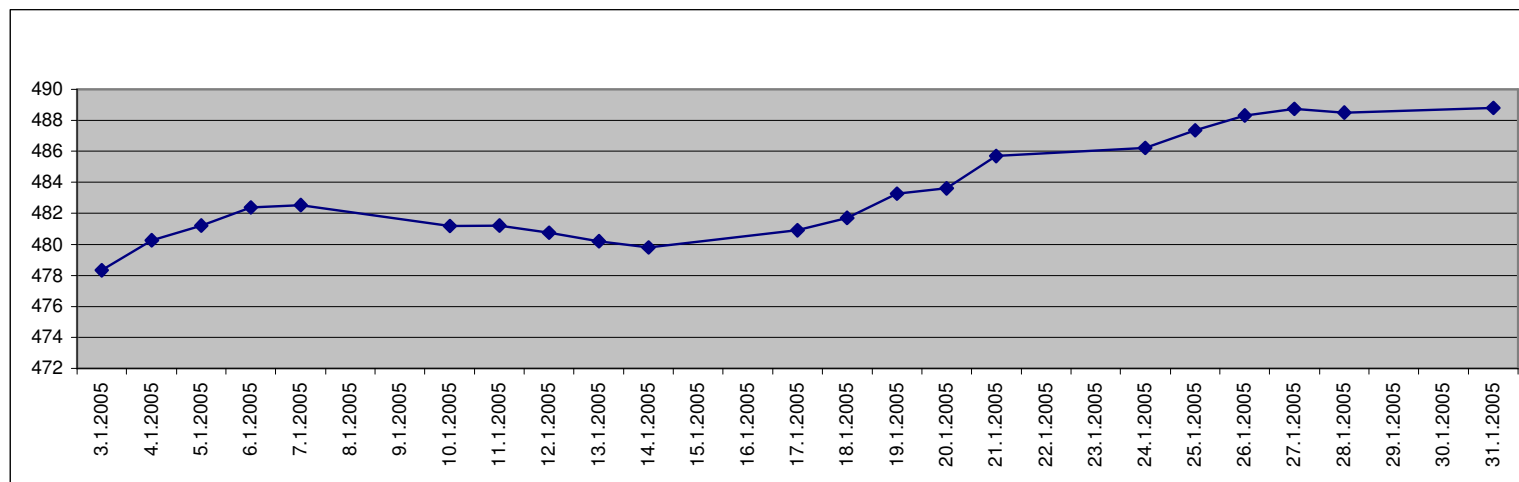


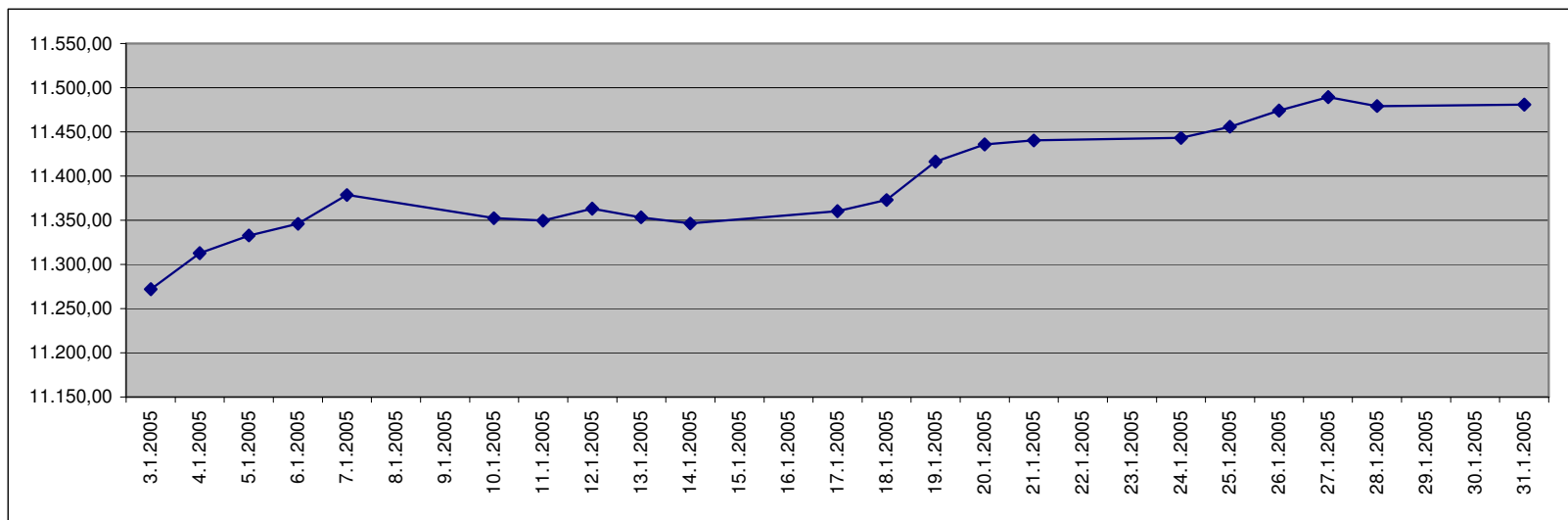
Tabela 6: Tečajnica vzajemnega sklada Delniški in Alfa za mesec januar 2005

	3.1.05	4.1.05	5.1.05	6.1.05	7.1.05	10.1.05	11.1.05	12.1.05	13.1.05	14.1.05	17.1.05
Delniški	478,34	480,27	481,22	482,37	482,55	481,19	481,21	480,76	480,2	479,8	480,9
Alfa	11271,72	11312,72	11332,53	11345,92	11378,44	11352,17	11349,31	11363,02	11353,18	11346,35	11360,03
	18.1.05	19.1.05	20.1.05	21.1.05	24.1.05	25.1.05	26.1.05	27.1.05	28.1.05	31.1.05	/
Delniški	481,72	483,28	483,6	485,7	486,21	487,36	488,32	488,75	488,49	488,79	/
Alfa	11372,68	11416,18	11435,61	11440,20	11443,02	11455,68	11474,18	11489,33	11479,17	11480,68	/

Graf 5: Grafični prikaz gibanja VEP točke vzajemnega sklada Delniški v mesecu januarju 2005



Graf 6: Grafični prikaz gibanja VEP točke vzajemnega sklada Alfa v mesecu januarju 2005



9 ANALIZA ANKETE

Tu notri pa vključita besedilo, kjer bosta povedali kje sta izvedli anketeo, kolko jih je v njej sodelovalo in kje sta jo izvedli

V nadaljevanju pa nek povzetek celotne ankete na kratko opisan.

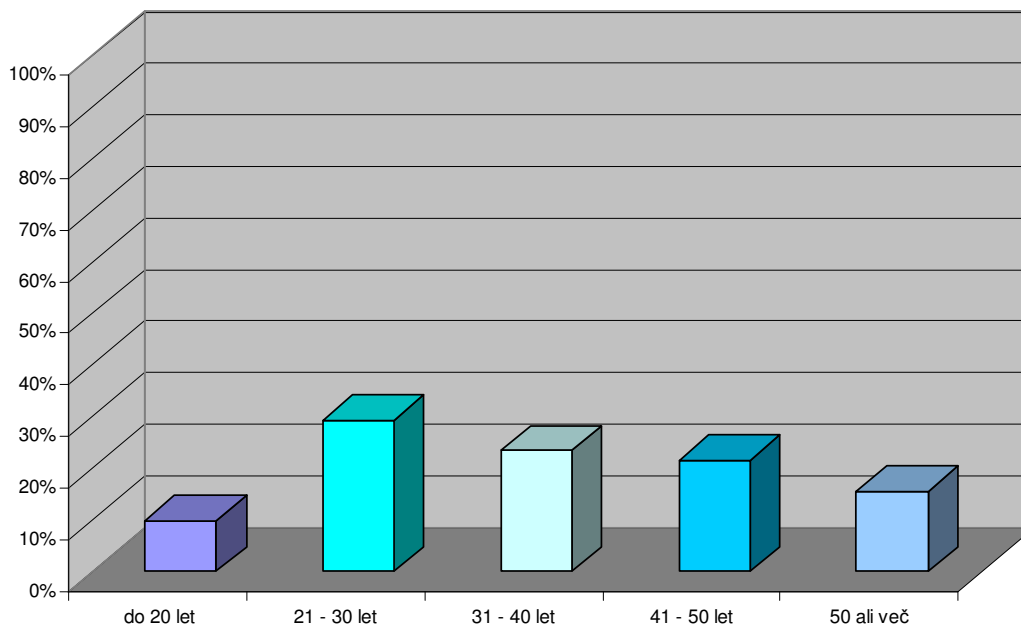
Sam anketni vprašalnik pa vključita v prilogo

1. Starost

Tabela 6: Prikaz anketirancev po starosti

STAROST	ŠTEVILO	%
do 20 let	5	9,80%
21 - 30 let	15	29,41%
31 - 40 let	12	23,53%
41 - 50 let	11	21,57%
51 ali več	8	15,69%
SKUPAJ	51	100,00%

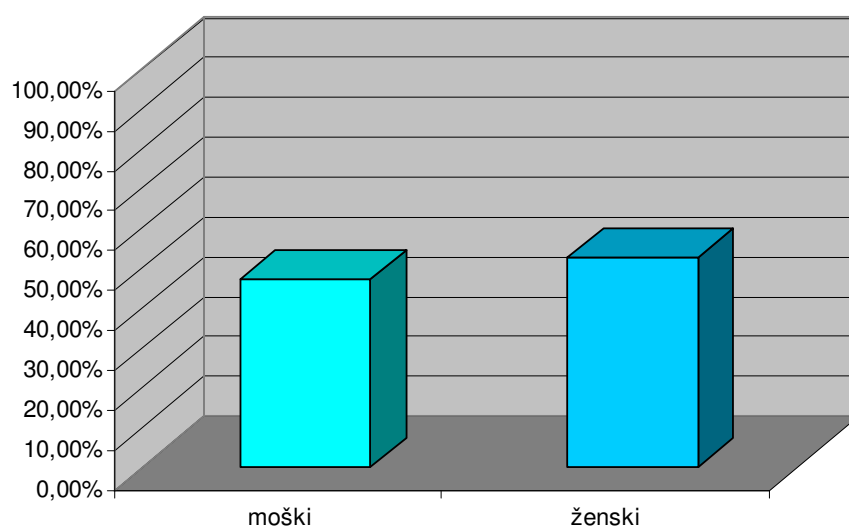
Graf 7: Grafični prikaz anketirancev po starosti



Od 51 anketiranih jih je bilo 5 starih do 20 let oziroma 9,80%, 15 jih je bilo starih od 21-30 let to predstavlja 29,14%. Od 31-40 let je bilo 12 anonimnežev oziroma 23,53%, 11 ljudi starih od 41-50 let oziroma 21,57% in nazadnje še 8 ljudi starih več kot 51, ki predstavljajo 15,59%.

2. Spol**Tabela 7: Prikaz anketirancev po spolu**

SPOL	ŠTEVILO	%
moški	24	47,06%
ženski	27	52,94%
SKUPAJ	51	100,00%

Graf 8: Grafični prikaz anketirancev po spolu

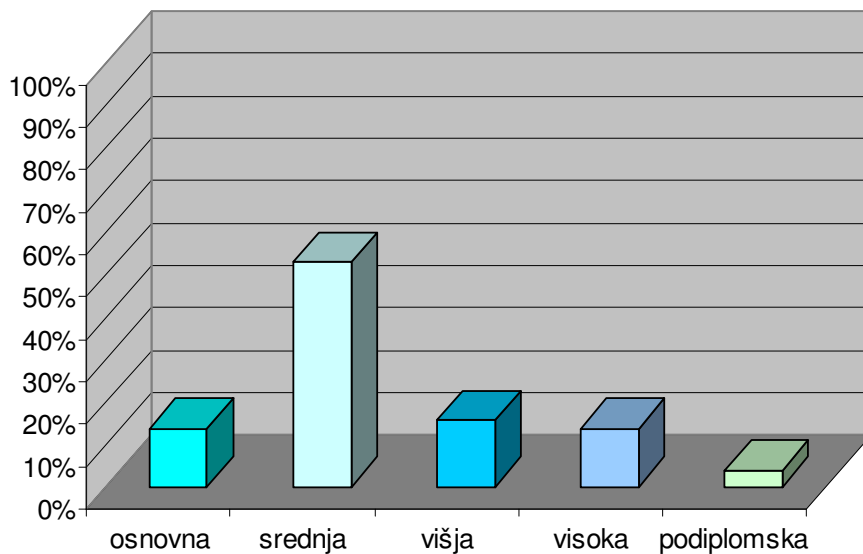
V anketi je sodelovalo 24 anketirancev (47,06%) in 27 anketirank (52,49%), vsega skupaj 51 anketirancev. Anketirani so bili iz različnih krajev. Razporeditev anketirancev po spolu je prikazana v tabeli v številu in v procentih. Iz tabele in grafa lahko razberemo, da je anketirank za 5,88% več.

3. Izobrazba

Tabela 8: Prikaz anketirancev glede na izobrazbo

IZOBRAZBA	ŠTEVILO	%
osnovna	7	14%
srednja	27	53%
višja	8	16%
visoka	7	14%
podiplomska	2	4%
skupaj	51	100%

Graf 9: Grafični prikaz anketirancev glede na izobrazbo



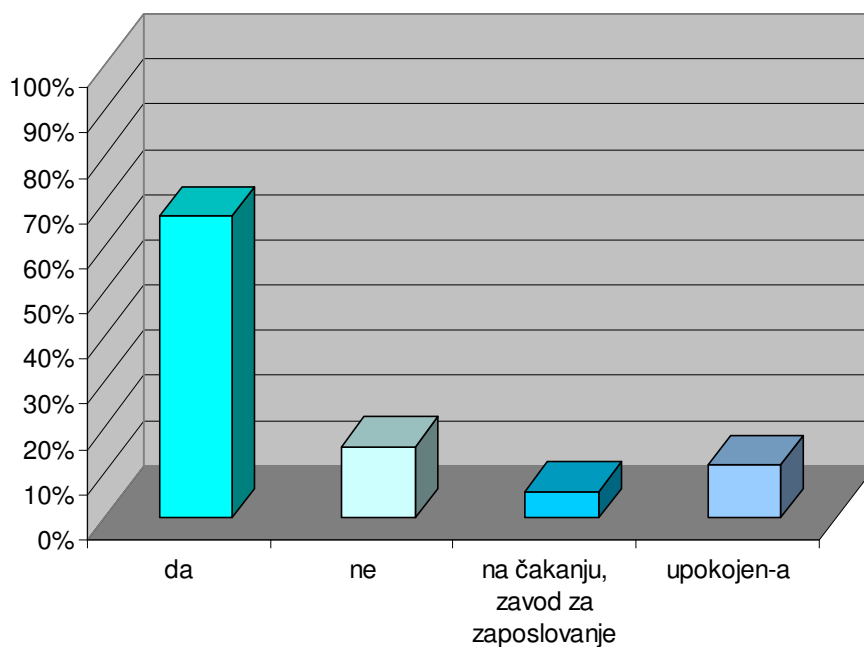
Pri izobrazbi pa sva ugotovili, da je med ljudmi najbolj pogosta srednja šola. 14% oziroma 7 anketirancev ima dokončano osnovno šolo, 27 ljudi oziroma 53% srednjo šolo, 8 oziroma 16% anketirancev ima višjo šolo, 7 ljudi kar predstavlja 14% ima dokončano visoko šolo in 2 anketiranca oziroma 4% imata podiplomsko izobrazbo.

4. Zaposlenost

Tabela 9: Prikaz anketirancev glede na zaposlenost

ZAPOSLENOST	ŠTEVILO	%
da	34	67%
ne	8	16%
na čakanju, zavod za zaposlovanje	3	6%
upokojen-a	6	12%
SKUPAJ	51	100%

Graf 10: Grafični prikaz anketirancev glede na zaposlenost



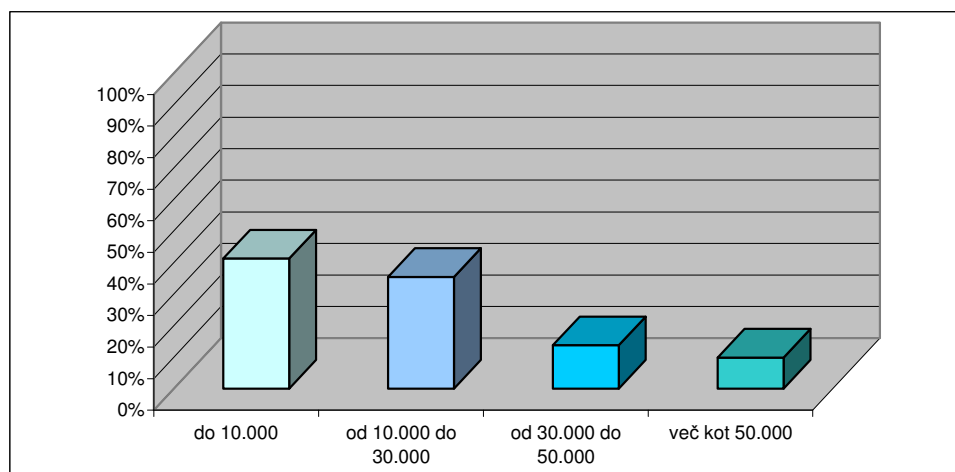
Od 51 anketirancev jih je 34 oziroma 67% zaposlenih, 8 ljudi oziroma 16% jih ni zaposlenih, 3 anketiranci oziroma 6% so na čakanju ali na zavodu za zaposlovanje. 6 anketirancev kar predstavlja 12% pa jih je upokojenih. Analiza prikazuje, da med anketiranci ni bilo veliko brezposelnih, čeprav je v današnjem času število le-teh vedno večje.

5. Privarčevana sredstva

Tabela 10: Prikaz anketirancev glede na privarčevana sredstva

PRIVARČEVANA SREDSTVA	ŠTEVILO	%
do 10.000	21	41%
od 10.000-30.000	18	35%
od 30.000-50.000	7	14%
več kot 50.000	5	10%
SKUPAJ	51	100%

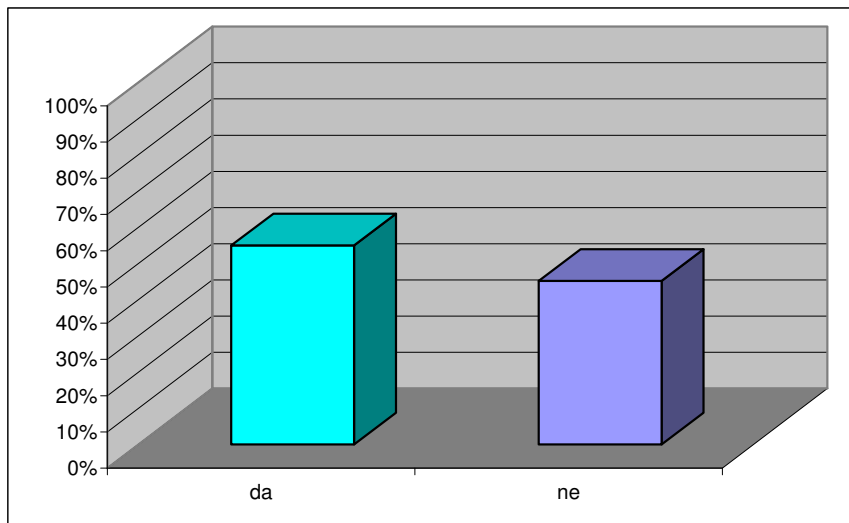
Graf 11: Grafični prikaz anketirancev glede na privarčevana sredstva



21 ljudi kar predstavlja 41% vseh anketirancev privarčuje 10.000 sit na mesec, 18 oziroma 35% jih privarčuje od 10.000-30.000 sit, 7 ljudi oziroma 14% privarčuje od 30.000-50.000 sit in 5 oziroma 10% anketirancev privarčuje več kot 50.000 sit. Vidimo, da ljudje za današnje čase še vedno lahko varčujejo.

6. Ali poznate vzajemne sklade?**Tabela 11: Razdelitev anketirancev glede na poznavanje vzajernih skladov**

POZNAVANJE	ŠTEVILO	%
da	28	55%
ne	23	45%
SKUPAJ	51	100%

Graf 12: Grafični prikaz anketirancev glede na poznavanje vzajernih skladov

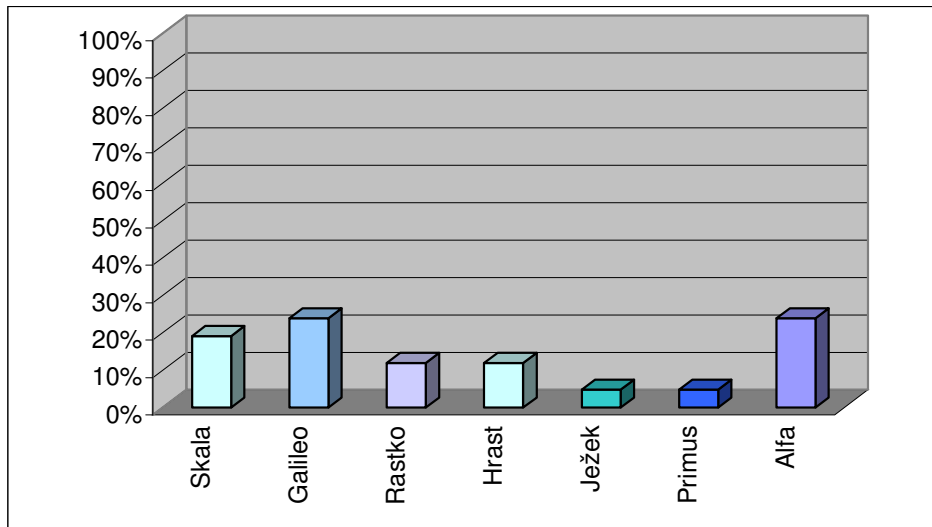
Od vseh anketirancev jih kar 28 oziroma 55% pozna vzajemne sklade, 23 oziroma 45% ljudi pa ne pozna oziroma ne ve kaj so vzajemni skladi. Analiza je pokazala, da so ljudje zelo malo informirani o vzajernih skladih pa čeprav na nek način predstavljajo naložbe prihodnosti.

7. Najbolj poznani vzajemni skladi med ljudmi

Tabela 12: Prikaz vzajemnih skladov, ki jih anketiranci poznajo

VZAJEMNI SKLAD	ŠTEVILO	%
Skala	8	19%
Galileo	10	24%
Rastko	5	12%
Hrast	5	12%
Ježek	2	5%
Primus	2	5%
Alfa	10	24%
SKUPAJ	54	100%

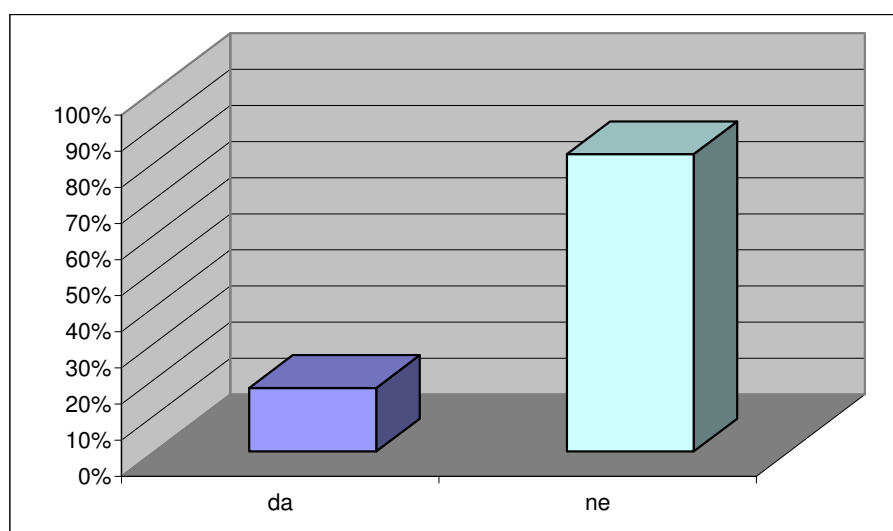
Graf 13: Grafični prikaz vzajemnih skladov, ki jih anketiranci poznajo



Najbolj poznana sklada sta Galileo in Alfa, saj jih pozna vseh skupaj 20 ljudi kar skupaj predstavlja 48%, najmanj poznana pa sta Ježek in Primus ker ju poznajo samo 4 anketiranci.

8. Ali vlagate v vzajemne sklade?**Tabela 13: Razdelitev anketirancev glede na vlaganje v vzajemne sklade**

VLAGANJE V VZAJEMNE SKLADE	ŠTEVILO	%
da	9	18%
ne	42	82%
SKUPAJ	51	100%

Graf 14: Grafični prikaz razdelitve anketirancev glede na vlaganje v vzajemne sklade

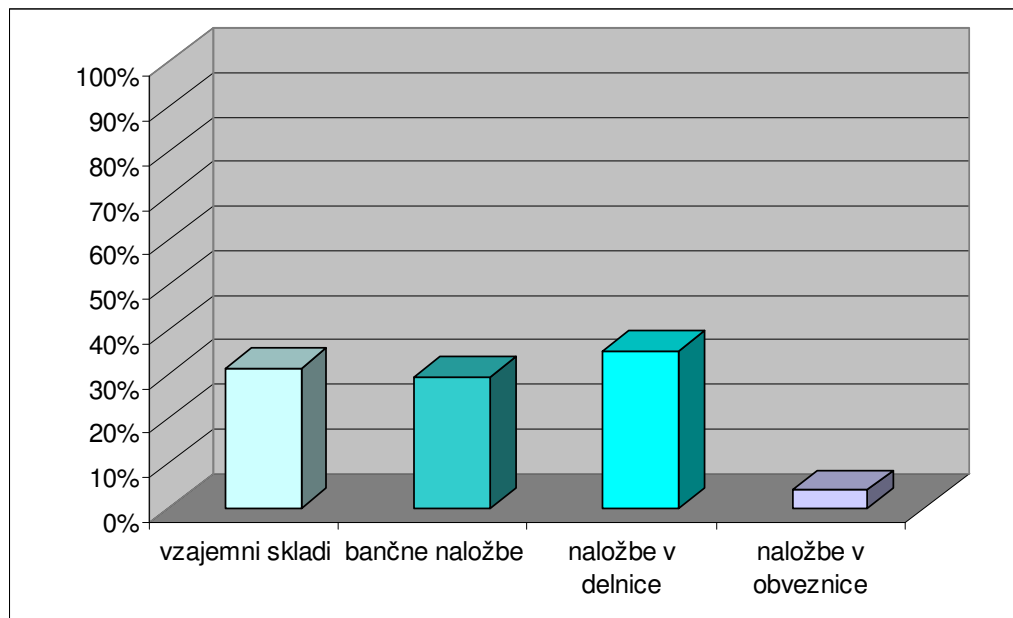
Pri tem sva ugotovili, da ljudje zelo slabo vlagajo v vzajemne sklade, kar je bilo tudi pričakovati. 18% oziroma 9 anketirancev vlaga v vzajemne sklade, 82% oziroma 42 anketirancev pa ne vlaga. Meniva, da ljudje tako malo vlagajo v vzajemne sklade, ker jih ne poznajo in niso seznanjeni z njihovo naložbo. A časi se spreminjajo in ljudje ne vlagajo več toliko v bančne naložbe.

9. Katera naložba se vam zdi bolj donosna?

Tabela 14: Prikaz naložb katerih anketiranci menijo, da so najbolj donosne

DONOSNOST NALOŽB	ŠTEVILO	%
vzajemni skladi	16	31%
bančne naložbe	15	29%
naložbe v delnice	18	35%
naložbe v obveznice	2	4%
SKUPAJ	51	100%

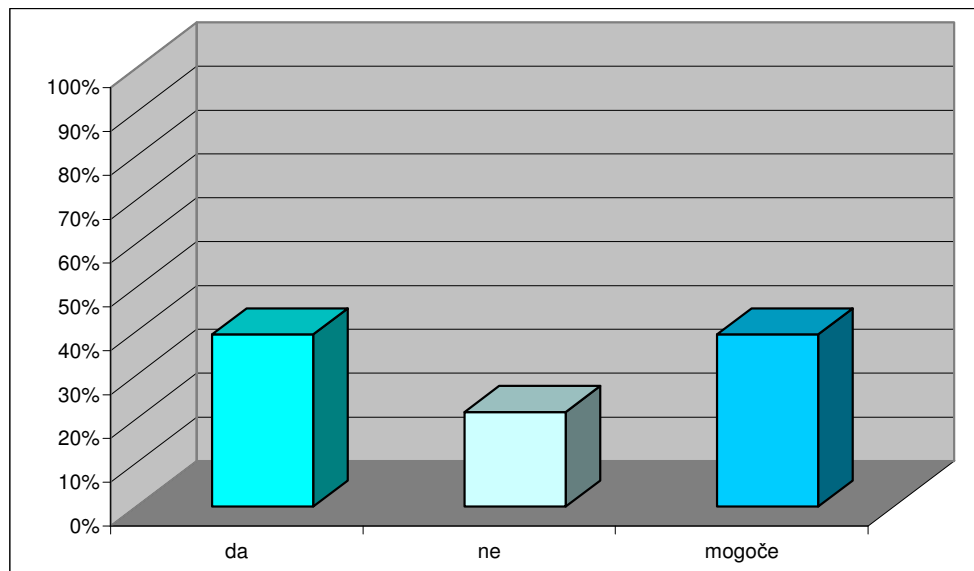
Graf 15: Grafični prikaz naložb, katerih anketiranci menijo, da so najbolj donosne



Najbolj donosna se jim zdi naložba v delnice, tako meni kar 18 ljudi oziroma 35%, sledijo jim vzajemni skladi z 16 ljudmi oziroma 31%, bančne naložbe so takoj za njimi, saj to meni 15 ljudi oziroma 25%. Najslabše pa so se uvrstile naložbe v obveznice, v katere bi bila pripravljena vložiti le 2 oziroma 4 % anketirancev.

10. Ali menite da so vzajemni skladi tvegana naložba?**Tabela 15: Prikaz anketirancev po razumevanju tveganosti naložbe v vzajemne sklade**

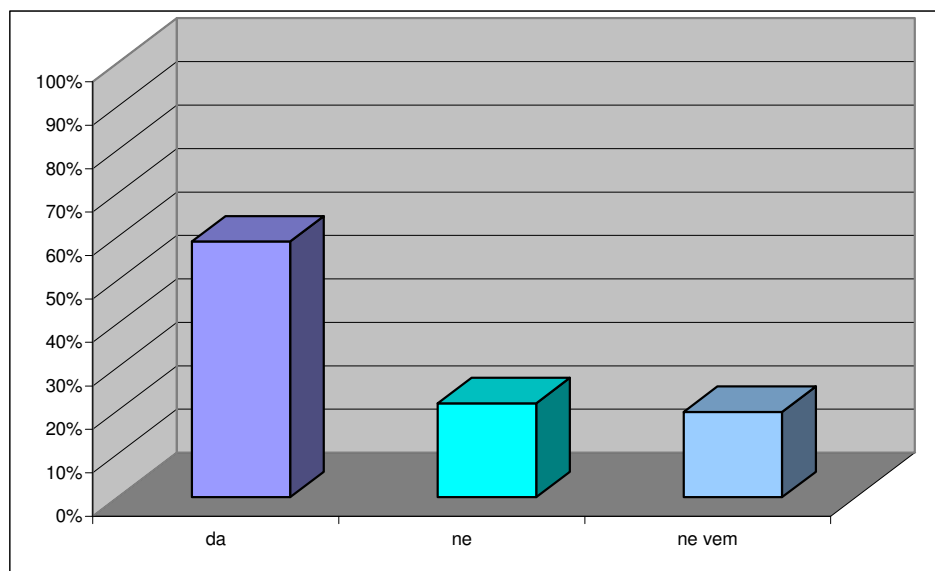
TVEGANOST	ŠTEVILO	%
da	20	39%
ne	11	22%
mogoče	20	39%
SKUPAJ	51	100%

Graf 16: Grafični prikaz anketirancev po razumevanju tveganosti naložbe v vzajemne sklade

Anketiranci/ -ke so imeli na razpolago tri možnosti. Za možnost A – da se je odločilo 20 anketirancev / anketirank (39%), za možnost B – ne se je odločilo 11 anketirancev / anketirank (22%), za možnost C pa se je odločilo 20 anketirancev / anketirank (39%). Iz podatkov je razvidno, da anketiranci / anketiranke še vedno ne poznajo dobro vzajemnih skladov, zato tudi niso prepričani ali so tvegani.

11. Ali menite da so vzajemni skladi dostopni vsakomur?**Tabela 16: Prikaz mnenja anketirancev glede dostopnosti vzajemnih skladov**

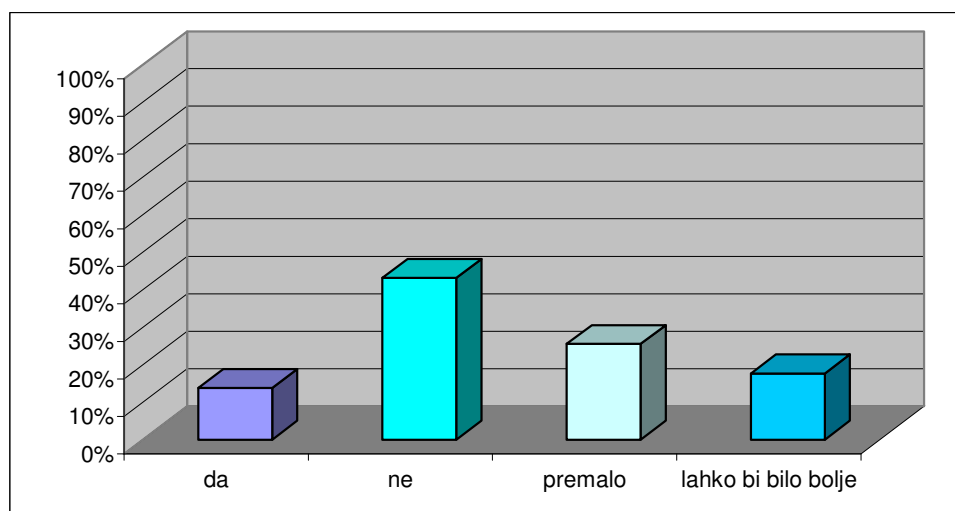
DOSTOPNOST	ŠTEVILO	%
da	30	59%
ne	11	22%
ne vem	10	20%
SKUPAJ	51	100%

Graf 17: Grafično prikaz mnenja anketirancev glede dostopnosti vzajemnih skladov

Pri dostopnosti so anketiranci / anketiranke zbirali med tremi možnostmi: A – da, B – ne ter C – ne vem. Analiza je pokazala, da je 30 anketirancev (59%) izbralo možnost A, 11 anketirancev (22%) je izbralo možnost B in 10 anketirancev (20%) izbralo možnost C. Iz tega je razvidno, da je največ anketirancev, ki menijo, da so vzajemni skladi dostopni vsakomur.

12. Ali se strinjate da ste dovolj informirani o naložbah v vzajemne sklade?**Tabela 17: Prikaz informiranosti anketirancev glede vzajemnih skladov**

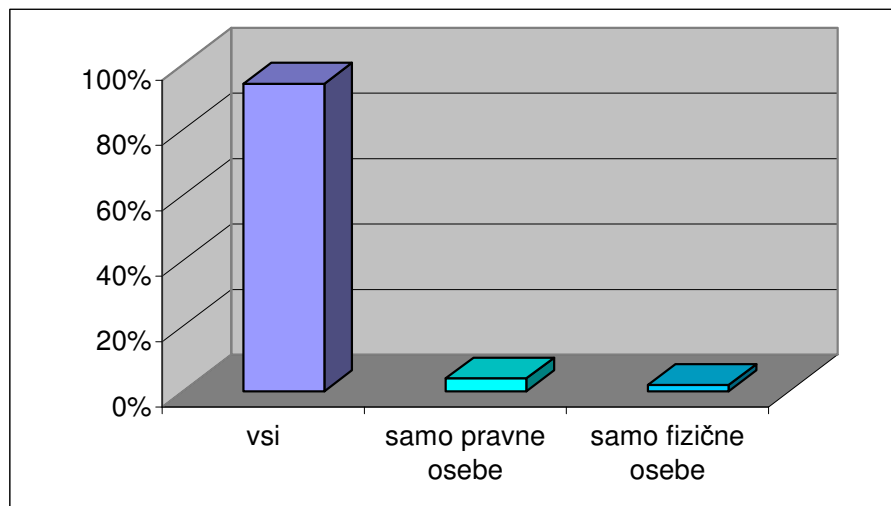
INFORMIRANOST	ŠTEVILO	%
da	7	14%
ne	22	43%
premalo	13	25%
lahko bi bilo bolje	9	18%
SKUPAJ	51	100%

Graf 18: Grafični prikaz informiranosti anketirancev glede vzajemnih skladov

Na izbiro so bile štiri možnosti: da (A), ne (B), premalo (C) in lahko bi bilo bolje (D). Največje število se jih je odločilo za možnost B, in sicer kar 22 anketirancev (43%). Za premalo se je odločilo 13 anketirancev (25%). Za lahko bi bilo bolje se je odločilo 9 anketirancev (18%). Možnost A je obkrožilo 7 anketirancev (14%). Analiza je pokazala, da anketiranci niso dovolj informirani o vzajemnih skladih in bi lahko bili bolje.

13. Ali veste kdo lahko vlaga v vzajemne sklade?**Tabela 18: Prikaz anketirancev po mnenju kdo lahko vlaga v vzajemne sklade**

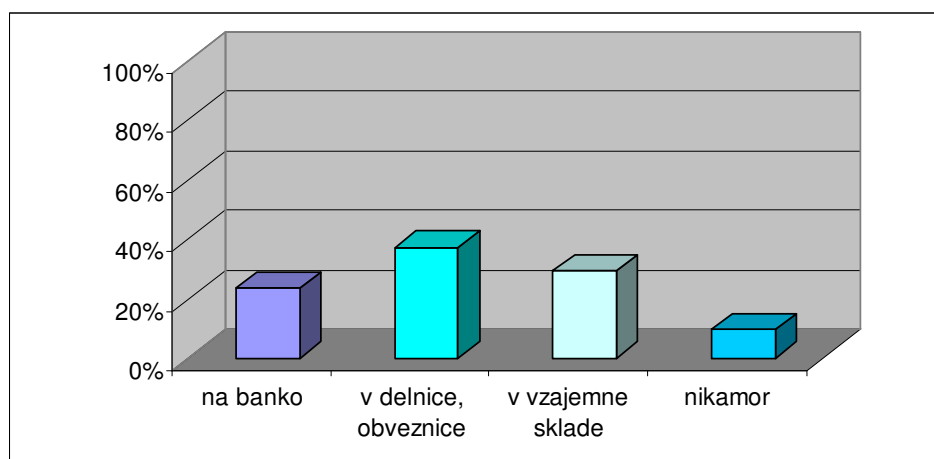
VLAGANJE V VZAJEMNE SKLADE	ŠTEVILO	%
vsi	48	94%
samo pravne osebe	2	4%
samo fizične osebe	1	2%
SKUPAJ	51	100%

Graf 19: Grafični prikaz anketirancev po mnenju kdo lahko vlaga v vzajemne sklade

Pri tem vprašanju je bilo mogoče izbirati med tremi ponujenimi možnostmi. Za možnost A (vsi) se je odločilo največ anketirancev in to kar 48 (94%). Za drugo možnost (samo pravne osebe) sta se odločila samo 2 anketiranca (4%) in za tretjo možnost (samo fizične osebe) se je odločil samo 1 anketiranec (2%). Iz tega je razvidno, da so anketiranci toliko informirani o vzajemnih skladih, da vedo kdo lahko vlaga vanje.

14. Če bi razpolagali z določeno vsoto denarja, kam bi ga vložili?**Tabela 19: Prikaz naložb za katere bi se anketiranci najraje odločili**

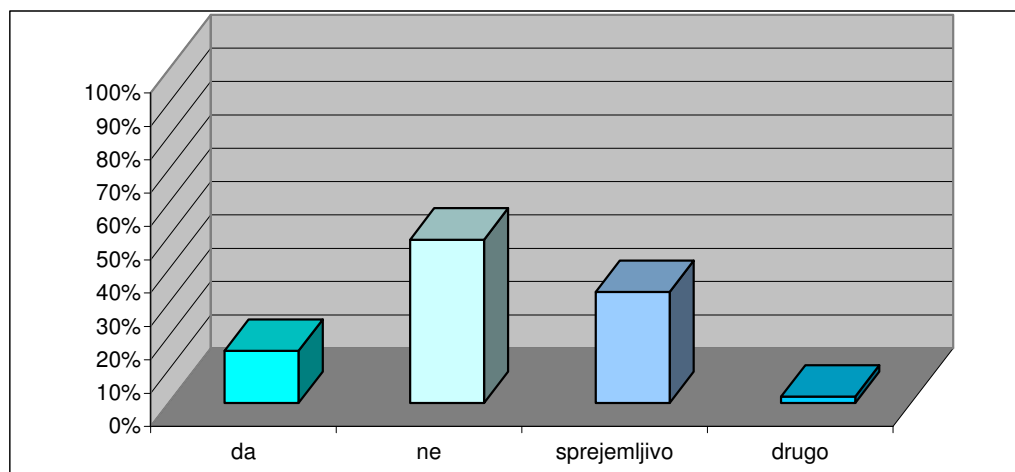
NALOŽBA DENARJA	ŠTEVILO	%
na banko	12	24%
v delnice, obveznice	19	37%
v vzajemne sklade	15	29%
nikamor	5	10%
SKUPAJ	51	100%

Graf 20: Grafični prikaz naložb za katere bi se anketiranci najraje odločili

Pri tem vprašanju so imeli anketiranci na voljo štiri ponujene možnosti. Največ 19 anketirancev (37%) bi svoj denar vložili v delnice in obveznice. Kar 15 anketirancev (29%) bi svoj denar vložilo v vzajemne sklade. 12 anketirancev (24%) bi denar vložilo na banko in samo 5 anketirancev (10%) se nebi odločilo za nobeno naložbo. Iz analize je razvidno, da ljudje vedno manj vlagajo svoje premoženje v banko, ampak se vedno bolj odločajo za druge bolj donosne naložbe.

15. Ali mislite da nam današnji časi omogočajo dobro varčevanje?**Tabela 20: Prikaz mnenja anketirancev o možnosti varčevanja**

MOŽNOST VARČEVANJA	ŠTEVILO	%
da	8	16%
ne	25	49%
sprejemljivo	17	33%
drugo	1	2%
SKUPAJ	51	100%

Graf 21: Grafični prikaz mnenja anketirancev o možnosti varčevanja

25 anketirancev (49%) meni, da današnji časi ne omogočajo dovolj dobre možnosti varčevanja. 17 anketirancev (33%) meni, da je v današnjem času možnost varčevanja sprejemljiva. 8 anketirancev (16%) je zadovoljnih z današnjimi možnostmi varčevanja in samo 1 varčevalec meni, da bi se raje odločil za kakšno drugo možnost.